

ÉLELETÜNK

XXXVI. évf. 10. szám (36. Jg. Nr. 10)

Az európai magyar katolikusok lapja

2004. október

AZ UTAT MUTATÓ KAZÁNI SZŰZANYA

Augusztus 27-én pénteken este katonai különírtó érkezett meg Moszkvába a kazáni Szűzanya vatikáni tulajdonban lévő kegyképe, amelyet most II. János Pál pápa II. Alekszij pátriárkának ajándékozott. A kazáni Istenanya kegyképének Oroszországba való visszatérése alkalmából II. János Pál pápa levélben köszöntötte II. Alekszij ortodox pátriárkát: „Az Orosz Ortodox Egyház és az orosz nép által a múlt században átél szenvedések után a történelem Urának akaratából a mai napon közös örömben és reményességben részesülünk azáltal, hogy a kazáni Istenanya ikonja visszatér szülőföldjére.” E bevezető sorok után a szentanya örömet fejezi ki, hogy a pátriárka fogadja a Walter Kasper és Theodore Edgar McCarrick bíborosok által vezetett küldöttséget, amely átadja ezt az oroszországi kereszténység történeléhez oly szorosban kapcsolódó szent ikont. Az isteni Gondviselés kifürkészhetetlen akaratából Isten Anyjának ez a „Kazanskaya” néven ismert kegyképe maga köré gyűjtötte nem csak az ortodox híveket, hanem a világ más részein élő katolikus testvéreiket is. „A közelmúltban az isteni Gondviselés akaratából az orosz egyház és nép visszakapta szabadságát, miután leomlott az Európa keleti és nyugati részét elválasztó fal. A keresztények sajnálatos jelenlegi megosztottsága ellenére is, ez a kegykép mindazok egységét jelképezi, akik követik Isten egyszerű Fiát és Aki felé ez a kegykép vezet minket. Róma püspöke sokat imádkozott ez előtt az ikon előtt annak a napnak az előtűréért, amikor mi mindannyian egyet leszünk és együtt hirdetjük a világnak, egyetlen hangon és látható közösségben, az egy Úr üdvösségét és győzelmét a gonoszság és minden olyan ellenséges erő fölött, amely megkísérelte elhárítani és az egység melletti tanúbizonyságunkat” - írja a szentanya.

Levél a pápa így folytatja: „Kedves Testvérem, a mai napon csatlakozom az orosz ortodox egyház püspökei, papjai, szerzetesei és az Oroszországban élő hívő nép imáihoz. Ebbe az imádságba bekapcsolódnak a katolikus egyház gyermekei is, akik mélyen tisztelik Isten Szent Anyját. Vezessen el ez a kegykép bennünket az Evangélium ösvényén Krisztushoz, védelmezve azt a népet, amelyhez most visszatért, az egész emberiséggel együtt. Isten Szent Anyja fordítsa anyai tekintetét korunk emberei felé és segítsen minden hívő ember, hogy megmaradjon Isten útján és hirdesse Jézus Krisztust, aki az Út, az Igazság és az Élet. A mai napon bizalommal imádkozunk a Legszentebb Szűzhez, mert tudjuk, hogy ő kieszakítja majd számunkra és minden nemzet számára a béke ajándékát.” A pápa II. Alekszij Moszkva és minden oroszok pátriárkájához intézett levélét ezzel a szavakkal zárja: „Öszentsége, a szereteti érzelmével, a ma ünneplést eményi örömben és Isten Szent Anyjára emelt tekintettel a Mi Urunk nevében testvéri békeköszöntőt váltott Őmel.”

Imbrenyi Tibor szegedi ortodox paróchus a Vatikáni Rádióknak elmondta: a kazáni Szűzanya csodatévő kegykép története a XVI. századi Oroszországba nyúlik vissza, az 1579. esztendőre, Kazany városába, amelyet az orosz keresztény csapatok a tatár iga alól való felszabadulás megkoronázásaként 1552-ben hódítanak meg. 1579-ben hatalmas tűzvész pusztít a városban, és az egyik testőrpáncsnok háza is porrá ég. Kilencéves kislányának, Matróának álmaiban megjelenik a Szűzanya, és azt üzeni, hogy ha a leégett ház alatt ásnak, megtalálják az ő szentképét. Azt is meghagyja a kislánynak, hogy értesítse róla a város egyházi és világi előlőrőit. A látomás többször megismétlődik, mire a kislány az anyjával együtt ásní kezd a leégett

CSEHRÁTI FERENC

SZŰZ MÁRIA, A MAGYAROK NAGYASSZONYA

Mindig öröm tölti be szívemet, amikor templomainkban látom, hogy híveink, rózsafüzérrel a kézben tisztelnek Nagyasszonyunk, a Boldogságos Szűz Mária képei előtt, gyermeki bizalommal fejezik ki hódolatukat, ragaszkodásukat iránta, szép ájtatosságaink végén pedig őszintén és igazán csendül fel az ének:

*Szentolvasót imádkoztunk,
Máriához fohászokdunk,
Kérve kérjük Szűzanyánkat,
Fogadja el hű imánkat (Sik Sándor).*

Napjainkban többen csak nehezen értik a vallásos áhitatnak ezt a fajta megnyilatkozását. Számukra érthetetlen és Mária tisztelet, a rózsafüzér imádság unalmas, primitív hit jele, imamalomszerű, babonás hiedelem, minden Mária-ájtatosság csak érzélgöz szabadidei foglalkozás. Gyermekkoromban magam sem értettem, hogy minek kell októberben minden este mintegy 50 Üdvözlégyt elismételni. Ma is csodálattal emlékszem vissza apámra, aki fáradtságos napi munkája után, estenként ágyunk mellé térdelt és családjával együtt fohászokdott: Asszonyunk Szűz Mária, Istennek Szent Anyja, imádkozzál érettünk bűnösökért most és halálunk óráján!

A hívő keresztények ma is rózsafüzérel a kézben és töretlen bizalommal könyörögnek Istenhez, akárcsak elődeik másfél évezred óta, az élet viharai közepette belekapaszkodnak ebbe az egyház által felkínált túlvilági mentőövbe. Még akkor is, ha néhány mai ember számára ez a mentőöv túl egyszerűnek, talán együgyűnek vagy éppen lehetetlennek tűnik, ők bíznak benne, akárcsak egykor nagyjaink és elődeink, akik gyakran belékapaszkodtak a rózsafüzérbe, e kör alakú, szemekből álló, furcsa mentőövbe és megmenekültek. V. Piusz pápa és sok kortársa az 1571. október 7-i leparantói győzelemre nem talált kiválóbb magyarázatot, mint azt, hogy a diadal csakis a Szent Szűz közbenjárására jött létre. Ugyanígy gondolkodott később VI. Károly császár és udvara az 1716. augusztus 5-i pétérváradí (ma Petrovaradin, Jugoszlávia, szigeti erődítmény a Dunán) győzelem után.

De kiben bízott Szent István király, IV. Béla, Lajos Lajos, Hunyadi és Rákóczi, Pázmány és Prohászka? Talán katonáik vitéségében vagy fényes elméjük sziporkázó logikájában? Biztos. De ezen túl főleg Égi Édesanyánk, a Boldogságos Szűz anyai oltalmában. Ők nemcsak a vítezi kardot, a sercegő pennát forgatták ügye-

sen, de az ima fegyvereit, a Mária tisztelet eszközeit és nem egy közülük a rózsafüzért. Ők bízták a Szent Szűz támogatásában, mert ismerték az Írást, amely szerint Mária kezdetől fogva a szükségét szenvedők oldalán állt. Kánában Ő vette észre leg hamarabb a vendéglátók szorult helyzetét: „Nincs több boruk” (Jn 2,3) - jegyezte meg, miközben kérő tekintettel fordult isteni Gyermek felé. Anyai szíve azonnal megérezte az emberi nyomort, és mivel

A kazáni Szűzanya, ikon. (Lásd cikkünk!)

rendületlenül hitt Szent Fia messiási erejében, a várakozások biztos beteljesülésének reményében, reá bízta embertársai gondját, baját. Ő tudta, hogy Isten Fia képes begyógyítani minden sajtó sebünket... Közbenjárásának hatása nem is maradt el!

Mária közbenjáró embertársaiért Kánában, de ugyanígy pártfogolja őket azóta is nemzedékről nemzedékre a Föld végso határáig. Joggal alkalmazható rá a bibliai Juditról szóló dicséret: „A bizalom, amiről bizonyoságot tettél, nem vész ki sohasem az emberek szívéből, hanem mindörökké megemlékeznek az Isten hatalmáról. Fordítsa ezt az Isten örök dicsőségére és áldjon meg minden jóval - folytatja az Írás -, mivel nem kíméltétedet, amikor megaláztatásban volt résznünk, s megakadályoztad pusztulásunkat...” (Jt 13, 19-20). Mária közbenjárása, a hős Judithhoz hasonlóan ismételtlen megszabadította Isten népet a gonosz Holofereszek istentelen garázdálkodásaitól. Mária kérésére Szent Fia nem egyszer tompította már a ránk leselkedő, alatos, mérges kígyó fejét... Az Egyház és szent emberei mindig érezték a Szent Szűz hathatós segítségét! Magyar néptünk mindannyiszor Máriához menekült, ha gyásos történelme folyamán okatlanul, becsapottan, kifosztottan másokért szenvedett, és Isten anyjánál keresett vigaszt. Ilyenkor örömmel tapasztalta, hogy nem hiába cseenggét ajánl a bizakodó ének:

*Gyásza borult egek,
háborgó tengerek,
csillaga Mária,
Hozzád fohászokdunk,
feléd sóhajtozunk,
Szeptőlten Szűzanya (Endrődi Sándor).*

Hős férfiak és derék asszonyok, a szomorúak és árva, a szenvedők és betegek újra és újra megtapasztalták a Szent Szűz anyai jóságát és ismételtlen meggyőződtek

arról, hogy nem hiába könyörögtek töretlen bizalommal: „Legkegyesebb Szűzanya, Mária! Sohasem hallotta még senki, hogy te gyámoltalanul magára hagytad azt, aki oltalmad alá folyamodott, segítségédért esdekelt vagy szószólásodat kérte”.

Szent István királyunk 1038-ban, halála előtt Mária oltalmába ajánlotta országát. A Boldogságos Szűz Mária azóta „a magyar nép hivatásának őrangyala” (Prohászka, Az imaórák liturgiája IV, 1337. o.), mi pedig Mária Nemzete, a Magyarok Nagyasszonyának lovagjai vagyunk. Országunkat Mária országának hisszük és valljuk, Mária a Magyarok Nagyasszonya, a mi Asszonyunk, aki a bajban és vészben nagyon sokszor megvigasztalta már a hozzáfutólók szívét. Keressük csak fel országunk sok szép búcsújáró helyét - állítólag 67 a számuk - és kérdezzük meg az ott látható temérdek sok mankónak és márványtáblának, a sok aranyból, ezüstből készült szívnek, a különböző formában megjelenített kezeknek, lábaknak és szemeknek történetét! Mind Mária jótéteményeit dicsérei.

A Nagybölgasszonyunk iránti bizalom nem vesztet ki néptünk szívéből. Nekünk továbbra is megújuló hittel, töretlen bizalommal kell felkeresnünk a magyar kegyhelyeket, és istenkereső lélekkel kell zárandokolnunk Máriacellbe, Lourdes-ba, Fatimába, Altöttingbe, Csíksomlyóra vagy Máriapócsra, bárhová, ahol Isten bőséggel árasztja kegyelmét („rendel”) fia édesanyja által. A szent helyeken milliók találtak már vissza Istenhez és találtak vigaszt Isten Anyjánál, akit olykor nem véletlenül nevezünk a térdelő és könyörgő mindenhatósnak. Égi Édesanyánk ő, aki hathatós édesanyai szavával közbenjár értünk, isteni Fiához vezet bennünket; anyai kérésére Isten Fiától senki sem távozik üres kézzel.

Sok mai ember csak karosszékéből és tv-n keresztül szemléli a Mária-kegyhelyekre zárandokló és hömpölygő tömegeket. Számára mindez csak szórakoztató műsor, értelmetlen látvány és tömegmegmozdulás, amelyhez semmi köze. Így érzi, mintha semmilyen támogatásra sem számíthatna. Nincs szüksége sem anyai, sem apa, de még isteni segítségére sem. Önmaga erejéből próbál üdvösséget szerezni, úgy gondolja, hogy hit nélkül is jól kijön és megél. Ezzel szemben hisszük és valljuk, hogy az üdvösség Istentől jön és nem ritkán Mária által, közbenjárására! Önmagunk erejéből semmire sem jutunk. Nincs gyümölcse fáradozásainknak, ha nem kíséri azt Isten áldása. „Hacsak Isten nem építi a házat, hiába fáradoznak, akik dolgoznak rajta” (Zsolt 126, 1. 3. 5.).

Októberben Isten népe különös buzgalommal tiszteli Máriát és imádkozza a rózsafüzért. E hónap két szép Mária ünnepe: Rózsafüzér Királynéja és Magyarok Nagyasszonya, október 7., illetve 8. - szintén a Mária tisztelet szép ősi formáira emlékeztet. Soha nem szégyelljük, ne restelljük kezünkbe venni a rózsafüzért. Buzgó imádkozásával hamarosan megtapasztaljuk, hogy ha nem is a legújabb, de a világ legerősebb, leghatékonyabb fegyverének, Isten felénk nyújtott biztos mentőövének birtokába jutottunk. □

(Folytatás a 2. oldalon)

LENNE EGY KÉRDÉSEM...

Nőgyűlölő a Pápa?

A Vatikánban július végén tettek közzé egy dokumentumot, amelynek témája: a férfi és nő együttműködése az Egyházban. A felvetett kérdés kétségkívül érdekes és aktuális. Annál meglepőbb volt a felháborított vita és kritika, amely az irat megjelenését kísérte, különösen a médiában. Ennél fogva, előrelátható volt, hogy az ismerősök körében is előkerül az ügy ilyenét megfogalmazásban: „Atya, hát már megint miket művel ez a pápa? Nincs jobb dolga ennek a beteg öregembernek, mint hogy a nőket támadja?” Szerencsére volt alkalom a kifakadást megelőzően átolvasni az inkriminált iratot és érdemben válaszolni az ingerült kérdésre, illetve helyzetben a nyilvánvalóan téves információkon alapuló kitérést. Nagyjából a következőket mondtam:

Miklós atya válasza:

A pápának tett szemrehányás alapja néhány, a dokumentum megjelenése kapcsán egyes bulvár lapokban olvasható, negatív hangvételű kommentár volt. Ezek csak úgy hemzsegték az előítéletektől, a rosszindulatú gyanasítgatástól, feltehetően azért, mert az irat valódi tartalmáról, mondanivalójáról

szerzőiknek fogalma se volt: aligha olvasták, csak a hírügynökségek közleményeiből szereztek róla némi tudomást és azokat is a maguk szájára szerint értelmezték.

Mindenekelőtt tisztázni kell tehát néhány körülményt:

1. A kérdéses dokumentum nem közvetlenül pápai irat, hanem a Hittani Kongregáció állásfoglalása, de természetesen a Pápa hozzájárulásával és jóváhagyásával.

2. Tartalmában és hangnemében nyoma sincs bármiféle nőellenességnek, vagy pláne nőgyűlöletnek, ellenkezőleg: az irat nagyon világosan és határozottan állást foglal a női egyenjogúság és a nők pótolhatatlan szerepe mellett, elutasítva minden olyan ideológiát, amely ezt igyekszik megsemmisíteni.

3. Egyes sajtóorgánumok, nemcsak hogy véteknek az alapvető újságírói etika ellen, amennyiben nem vették figyelembe a Vatikáni Sajtóiroda által megszabott „embargo” időpontját, hanem még meg is hamisították a rendelkezésükre bocsátott szöveget.

Ezek előrebocsátása után lássuk a katolikus egyház püspökeihez intézett vatikáni megnyilatkozás célkitűzését és alap gondolatait.

„A jelen dokumentum szeretné a férfi és nő aktív együttműködése számára az Egyházban és a világban - különbözőségük kifejezett elismerése mellett - a helyes értelmezés egyes feltételeit átgondolni.” - A Bevezetésnek ez a mondata a kiindulópont azoknak az irányzatoknak a felvázolására, amelyek a nők alárendelt helyzetét ellenlépnek fel. Az egyik a férfit ellenfélnek tekintő és ellene hatalmi harcot hirdető, a másik a két nem közti különbség megszüntetésére törekszik, mert az - szerinte - nem eredendő, hanem kulturális behatások következménye.

Az irat rámutat azokra a veszélyekre és káros hatásokra, amelyek a társadalom és különösen a család számára az egyik vagy a másik irányzatból adódnak. A nemek közti harc lehetetlenné teszi a társadalom békéjét és felborítja a család alapstruktúráját, a nemek közti különbözőség tagadása pedig egyenesen kétségbe vonja a család létjogosultságát, ugyanakkor a homoszexualitás felértékeléséhez vezet.

Ezzel a bírálatával a dokumentum nem akarja a feminizmust egészében elítélni, hiszen a nők egyenjogúságáért vívott küzdelemben az Egyház a nők oldalán áll, ilyen értelemben maga is „feminista”, hanem csak annak kinövéséit. Ezzel szemben hangsúlyozza, hogy a Biblia emberképe, amelyre a keresztény tanítás épül, a legbiztosabban szavatolja a férfi és a nő partneri kapcsolatát, lehetővé téve - Isten parancsa szerint - az aktív egymást kiegészítő együttműködést.

E tétel igazolására a Hittani Kongregáció a Szentírás idevonatkozó szövegeit idézi és értelmezi. Már a Teremtéstörténet utal rá, hogy az ember kétnemű lényként létezik és, hogy mindkét nemre vonatkozóan: Isten a „saját képére és hasonlóságára” teremtette őket. A nő teremtése, mint a férfi „segítőtársa” nem jelent alárendeltséget, hanem egyenrangúak egymáshoz rendeltségét.

Ezért írja II. János Pál pápa „Mulieris dignitatem” című, a női méltóságról szóló iratban: „A nő egy másik 'én' a közös emberléteben. Férfi és 'nő' kezdetű a kettő egységként” jelenik meg.” Ugyancsak a pápa mutatott rá egyik katekézisében, hogy a „vitális különbözőség a közösségre irányul: ez teszi képessé az embert, hogy kifejezze szeretetét a másik iránt, amennyiben az ember, mint személy ajándékká válik és ezáltal megvalósítja léte tulajdonképpeni értelmét”: a két nem „egymásért létezik”. Ezt mindegyik nem a maga sajátos módján váltja valóra. „A nemiség - hangsúlyozza a Szentatya - a férfit és a nőt nemcsak fizikai, hanem a pszichológiai és szellemi síkon is meghatározza és mindegyikünk kifejezőmódjára rányomja bélyegét.”

A továbbiakban a vatikáni dokumen-

tum elemzi az eredeti bűn hatását a férfi és nő kapcsolatára. A mindmáig tapasztalható zavarok és nehézségek ezen a téren annak a diszharmonianak következményei, amelyek a bűn folytán léptek fel az ember és az Isten közti kapcsolatban. A gyógyulásnak is ezéért ezen a ponton kell megkezdődnie: ha a kapcsolat Istennel rendeződött, megnyílik az út a nemek közti szétzilált viszony megújulására az Isten által akart szeretet-kötélék jegyében. Erre már az Ószövetség számos példát szolgáltat, az Újszövetség pedig meghozza a beteljesítést. Jézus és Mária egyénisége, szerepük az üdvösség történetében, egymásra rendeltégük egyrészt az Isten és népe közt az Ószövetség könyveiben rendszeresen visszatérő jelképes „jegyesi” viszonyt tükrözik, másrészt általuk valóság meg Istennek a férfi és a nő együttműködésére irányuló eredeti terve. (Lásd Mária szerepét a kánaai menyegzőn, illetve a kereszt alatt - Jézus mindkét esetben „asszony”-nak szólítja, mintegy párhuzamba állítja az első „asszonnyal”.)

E biblikus és teológiai megfontolások képezik az alapot a női értékek vizsgálatára a társadalomban és az Egyházban.

A társadalmi dimenziót tekintve, nem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy a női biológiai és lelki adottságai képessé teszik az élet továbbadására, az anyaságra. De súlyos hiba lenne a női identitást kizárólag biológiai szempontok alapján értékelni. Nem véletlen, hogy a pápa ebben az összefüggésben a „női géniusz”-ról beszél, amely a lelki értékek kisugárzása révén alakítja a társadalmat, különösen annak alapeljét, a családot. Itt szívják magukba a családtagok a szeretetet, az egymás iránti tisztelet és megbecsülést, a tapintat és felelősség szellemét. Ahol ezek hiányoznak, ott elharapózik az erőszak, amely minden egészséges társadalmi fejlődést megüszít.

Ez utóbbihoz hozzátartozik a nőkre nehezedő kettős teher - a család és a munka harmonizálása a törvénykezés és szervezés területén. Ennek egyik előfeltétele a család keretében végzett munka felértékelése, illetve a munkaritmus alkalmazása a kettős feladat zavartalan ellátásának biztosítására, hogy egyik se, és legkevésbé a dolgozó családanya, lássa kárát. A szociálpolitikai intézkedéseknek az a feladata, hogy egyrészt minden a nemek közötti hátrányos megkülönböztetésnek elejét vegyék, másrészt figyelemmel legyenek az egyének jogos törekvéseire, elősegítve a közös emberi méltóság és személyes értékek érvényesülését.

A női értékek időszűrésége az Egyházban teológiailag a Krisztus és az Egyház közötti kapcsolatban gyökerezik, ugyanakkor Mária személye a vonatkozási pont: az ő szerepe és együttműködése az üdvösség történetében a tükör, amely rávilágít a nő hivatására és feladataira az Egyházban. „A nő az Egyház életében különös fontosságú szerepet töltenek be” - olvassuk a dokumentumban. „Az a tény, hogy a papzentelés kizárólag férfiaknak van fenntartva, semmiképp sem akadályozza őket, hogy a keresztény élet szív-központjába jussanak. A nő arra vannak hivatva, hogy pótolhatatlan előképei és tanúi legyenek annak, hogy hogyan válaszoljon az Egyház mint 'menyasszony' a 'vőlegény' (Krisztus) szeretetére.” (...) „El kell fogadni a tanúságot, amely a nő életéből indul ki és olyan értékeket nyilvánít ki, amelyek nélkül az emberiség önelégültségbe, hatalmi tébolyba és az erőszak drámájába zárná önmagát.” Ennek elkerülésére férfiak és nők egyaránt belső megtérésre, azaz Istenhez fordulásra van szüksége, amihez hozzátartozik az imádság és a Szűzanya segítségül hívása, hiszen benne valósult meg teljesen az „Isten képére és hasonlóságára” teremtett ember és így ő képes arra, hogy férfiaknak és nőknek a szeretet útját megmutassa.

Mindebből levonhatjuk a tanulságot: fogadjuk tartózkodással a média ama jelentéseit, amelyek az Egyházat, annak vezetőit, főleg a pápát korlátoznak, elmaradtoknak, életpedigeteknek tüntetik fel. Ilyenkor igazolódik a mondás: a hazug embert könnyebb utolérni, mint a sánta kutyát.

Frank Miklós

AZ UTAT MUTATÓ ...

Folytatás az 1. oldalról

és Moszkva lengyel uralom alá kerül, a várost ostromló Pozsarszkij herceg az orosz táborba hozatja a Mária-kegyképet, és a végső, győztes ostrom előtt három napig böjölnek és imádkoznak előtte. Moszkvának a Szűzanya közbenjárására történt megszabadulásának az emléket őrzi az ősi, október 22-i egyházi ünnep. Sőt, az 1812-es, a napóleoni seregek fölött aratott borogyinói győzelmet is a kazanyi Szűz közbenjárásának tulajdonítják. Ezenkívül, Szentpétervár megmenekülését a II. világháború ostromában és számos nagy győzelmet a hűleri csapatok fölött.

A kazanyi Szűz kegyképéről számos másolat készült, melyek közül többet is csodátévőként tartanak számon. Jellemző, hogy az egyházi kalendáriumban, a Mária-kegyképekhez kötődő ünnepek sorában a kazáni Szűzanya nevezetes kegyképei szám szerint a második helyen állnak.

Az ortodox párhuzamos hangsúlyozta: a kazáni Szűzanya tisztelete ma ugyanazt jelenti az ortodox hívő számára, amit az egykori hosszú távú uralom és a nevezetes kazáni tűzvész után: „a keresztény hit a tragikus pusztítás ellenére újjászületik. Ne felejtjük el, 1917 után a kommunista uralom a kereszténység történelmének legnagyobb méretű és legutóbbi vérdíjazatot követelő üldözését szabadítja el Oroszországban: a klérusból csaknem 600 püspök, kb. 40 ezer pap esik áldozatul az üldözéseknek, világi hívők millióit deportálják a Gulágra - és tüntetik el fizikailag. A végleges felszámolásra törekved, sok-sok szenthelyet együtt, 1936-ban a kazáni Szűzanya moszkvai templomát is lerombolják.”

A II. világháború alatti és utáni kényszerengedmények után, Hruscsov hatalomra jutásával újabb keresztényellenes kampány bontakozik ki. Mindenekelőtt az orosz ortodox egyházra nehezedő nyomás fokozódik. Ismét megkezdődik a templomok bezárása. 1959-ben az orosz egyháznak még kb. 14 ezer parókiaja volt, ebből 1966-ra alig több mint 7500 maradt. A végső cél a vallás és a kereszténység teljes felszámolása, az utolsó pap eltüntetése. Ugyanakkor a Hruscsov-korszakban elszedvegyült egyháziuldozóknak különbözők attól, ami a 20-as és a 30-as években zúdult az egyházra, hogy gyakorlatilag nem kísértérintés. A hatalom más, kifinomultabb, kevésbé látványos eszközökkel folytatódt. Mégis, már a 60-as évek végén, csodálatos módon, újult erővel hajt ki a keresztény hit. 1988. a kereszténység oroszországi millenniuma utáni években pedig már a régi szenthelyek is újja épülnek, közöttük a kazanyi Szűzanya moszkvai temploma, és egyre újabbak épülnek.

A kazáni Szűz egyben a szabadság, a függetlenség szimbóluma is, aminek elengedhetetlen előfeltétele a hit és a nemzet egészsége. És végül, mivel ábrázolás módját tekintve voltaképpen az ún. „Utat mutató Szűzanya”, az Odigirja típusához tartozik, ahogy egykor vakoknak mutatta meg az utat Krisztushoz, úgy a kazanyi Szűzanya - oroszoknak és más népeknek egyaránt - ma is Krisztusra, a Mesiasra, az Isteni útra, igazságra és életre mutat.”

Inrénéyi Tibor arra is kitért, hogy egyes források szerint a visszaadásra kerülő kép az egykori szentpétervári kazáni Szűzanya templomban őrzött másolat, amelynek az 1905-ös orosz forradalom kapcsán vesztett nyoma. Mások szerint egy a számos értékes másolat közül. Hogy voltaképpen melyik kegyképről van szó, ezt a szakértők hivatottak eldönteni. Am mindenképpen gesztusértéke van akkor, amikor a római egyház és az orosz ortodoxia között évek óta feszültség tapasztalható. „Hiszen egyrészt olyan kegyképről van szó, amelynek eredetijét a hagyomány szerint maga Szent Lukács apostol festette, és ilyen képet Rómában is őriznek és tisztelnek. Így utat mutató kazáni Szűzanyának tehát, úgy érzem, az az üzenete, hogy össze akarja fogni a keresztényeket. Erre nagy szükség is van, különösen a mostani kritikus időkben, amikor Európa szellemi arculatát több szempontból is a szekularizmus és a korlátlan liberalizmus akarja meghatározni. Másrészt, az sem lehet véletlen, hogy az átadás az egyik legnagyobb orosz egyházi ünnep, augusztus 28-án, az ónapi szerinti Nagyboldogasszony napján, Mária elhunytának az ünnepén történik, amely egyben az egyik legregebbi közös és egyetemes Mária-ünnep a keresztények számára. Ne felejtjük el, a Szűzanyának a temetésére akkor Jeruzsálemban, a hagyomány szerint, az egész apostoli egyház összegyűlt...”

VR/MK

IMASZÁNDÉKOK

Októberre

1.

Imádkozzunk, hogy a keresztények, hitükben szilárdan, készek legyenek a párbeszédre azokkal, akik más vallási hagyományokhoz tartoznak.

Ha valakinek nekiszegezik a kérdést: „Őn szilárdan, megalapozottan áll-e hitében?” - első pillanaton meghökkenne. Talán érezné, hogy hité szilárd és megalapozott, de ezt határozottan kimondani valószínűleg nem merné. Talán így szólna: erről mélyen meg vagyok győződve. Különb, a precíz és határozott „igen” könnyen keltheti a túlzott önbizalom és önértékelés látszatát, s ez adott esetben kétségeket kelthet a kérdésben - „nem pozitív indulás”. Nem beszélve az esetleges lélegs lehetőségről.

A hit nem egyszerű dolog, több eredője és összefüggése van.

Függ például attól, hogyan élem meg a megbocsátást Istent, amikor valamely tetteért Istent bocsánatát kérem. Hogyan élem meg az embert szerető Istent a magam életében? Hogy élem meg a csapásokban is engem vezető Mindenhatót.

Felismerem-e az Ő újját a betegségben, foglalkozáson és családom nehézségeiben, ezek elfogadásában, elviselésében és megoldási próbálkozásában? Több más mellett: mennyire vagyok képes harmóniát teremteni Isten szeretete és gyenge megoldásaim között, amelyek - szubjektív érzésem szerint - távol állnak attól, amit Isten elvár tőlem.

A hitért meg kell harcolni, egy életen át meg kell érte dolgozni (olvasni, tanulni). A hit lassan érők meggyőződésé, nem csupán elméleti tudás, hanem érzelmileg mély tapasztalatokban megérett és Isten kegyelmével támogatott állapot. Egy szóval: tanúságtétel. Ezt csupán meggyőződés esetén lehet vállalni.

Igy az ember lassan „megérik” arra, hogy más vallási hagyományok képviselőivel párbeszédbe elegendjen. Nem a felsőbbrendűség tudatában, hanem a mindenkit szerető Istent megjelenítésében. A többi Jézus - amint ezt megígérte - hozzáadja.

2.

Imádkozzunk, hogy Dél-Amerikában megvalósuljon a minél képzettebb katolikusok fokozatosan érezhető jelenléte a nemzeti életben és a médiákban.

A katolikusoknak, keresztényeknek fontos feladata, hogy az emberszeret parancsa szerint részt vegyenek a közéletben, és Jézus követelése alapján alakítsák a társadalmi életet és a médiák működését. Ez a felebaráti szeretet egyik formája. Nem elégséges csak otthon „jó” keresztényként élni.

Fejős Ottó

ERDŐ PÉTER BÍBOROS LÁTOGATÁSA

Kanadában és az Egyesült Államokban

Erdő Péter bíboros, Magyarország prímása, Esztergom-Budapesti érsek július 5-től augusztus 8-ig látogatást tett Kanadában és az Egyesült Államokban. Látogatásának célja egyrészt a korábbi tudományos és egyetemi kapcsolatok erősítése, többek között a Notre Dame egyetemmel, az Ottawai Saint Paul Egyetemen, valamint a Washingtoni Ameri-

Arthur Schneier meghívására meglátogatta a World Trade Center helyét, látogatást tett a Minskoff Cultural Center-ben, valamint a Metropolitan Múzeumban. Találkozott Shsashi Tharoor U. N. - ENSZ főtitkár-helyettesével. Washingtonban szerepelt a programban az Amerikai Püspöki Titkárságnak meglátogatása és találkozás Daniel Fried-del, az elnök külön

Erdő Péter szentbeszédében Szent István király példájára hívta fel a figyelmet, aki sziklára, igazi erős alpra építette országának és nemzetének jövőjét és életét. Ez a szikla maga Jézus Krisztus. A keresztény remény teszi életünket értelmessé. Ez tudja megőrizni kulturális örökségünk iránti felelősségünket is. „Az anyanyelv, a nemzeti kultúra Isten ajándéka a számunkra. Őrizzük meg és adjuk át azt a következő nemzedéknek. Aki esetleg már nem jól tud magyarul, az ne veszítse el érdeklődését és szeretetét a magyar kultúra, Magyarország és a magyar egyház iránt. A hamiltoni katolikus magyar közösséget az egész magyar egyház ismeri és számon tartja. Kölcsönösen szükségünk van egymás tanúságtételére és lelkesedésére. Nyissuk meg a szívünket a más felekezettől vagy más nyelvű emberek felé is. Tudjunk újra emelt fővel és nyitott szívvel katolikusok és magyarok lenni. Ehhez kérem Isten bőséges áldását erre a 60 éves Szent István plébániára, lelkipásztorára, egész közösségére és az egész kanadai magyar katolikus közösségre.”

Mintegy 500 fő volt jelen a szentmisén, amit a szokásos ünnepi ebéd és a magyar nemzeti kultúra különböző területeiről összeállított műsor követett. A környékbeli és helyi papság és hívek kérték a magyar prímás támogatását magyar nyelvű papság biztosításához. A főpásztor válaszában hangsúlyozta, hogy a vasfüggöny leomlása óta a kapcsolatok szabadabbá váltak a hazai egyházak és a nyugati magyarság között. Készséggel nyilváníttotta Kanadából jelentkező fiatalok szemináriumai nevelésére Magyarországon. Pozitív példaként említette a jelenlévő Androvich Tamás atyát, aki kanadai magyarként Budapesten készült fel a papi hivatásra.

Az ünnepség végeztével Magyarország prímása fogadta a helyi sajtó és a magyar közösségek vezetőit, majd meglátogatta a hamiltoni görög katolikus templomot, ahol Deák Miklós parókus fogadta hívek csoportjának kíséretében. Ezt követően Erdő bíboros meglátogatta a Szent Erzsébet „falut”, azt a modern rendszerű, több száz épületből álló ideket ottthonát, amelyet Manherzt Erzsébet nővér és a Jézus Szíve Népleányok Társasága hozott létre. MK

Miklós-házy Attila, a külföldön élő magyarok püspöke Scalborough-ban (Toronto) köszöntötte Erdő Péter bíborost, Esztergom-Budapesti érsekét, Magyarország prímását.

kai Katolikus Egyetemmel. Ez utóbbi rendezésében került sor a Stephan Kutner Institut Median Canon Law Nemzetközi Kongresszusára, amelyen a bíboros részt vett, mint a társaság elnökségének tagja. Az utazás másik célja több észak-amerikai katolikus közösség meglátogatása. Erdő bíboros Torontóban találkozott Miklós-házy Attilával, a nyugati országokban élő magyarok lelkipásztori ellátását koordináló püspökkel, részt vett a hamiltoni magyar plébánia 60 éves fennállásának alkalmából rendezett ünnepségen, találkozott Chicagó, East Chicago, Saint Louis, Cleveland, Detroit, Welland, New York, Mattawa és Passaic magyar katolikus közösségeivel, illetve református közösségek és a világi társadalom képviselőivel. Az amerikai és kanadai megyéspüspökök közül is számos olyan főpásztorral találkozott, akik területén magyar nyelvű hívek élnek. John M. D'Arcy, Fort Wayne-South Bend püspöke külön is meghívta a magyar bíborost, aki az egyházmegye területén ünnepélyes rendezvényen jelent meg.

A programban szerepelt találkozó Maida, McCarrick, Keeler és Egan bíborosokkal. Erdő Péter látogatást tett az ottawai nunciaturán, ahol Luigi Ventura érsek apostoli nuncius fogadta. A programban szerepelt találkozó Celestino Migliore érsekkel, az apostoli szent-szék ENSZ képviselőjével, valamint a washingtoni apostoli nunciussal. Rabbi

ISMERJÜK MEG PAPPAINKAT

Ismerjük meg pappainkat című sorozatunkban bemutatjuk a nyugat-európai magyar lelkipásztori szolgálatban működő pappainkat. Bemutatásuk egyben meghívó arra, hogy a külföldön lakó, esetleg ideiglenesen külföldön tartózkodó magyarok, illetve magyarul beszélő fiatalok, tanulók, munkakeresők Magyarországról, a Kárpát-medencéből vagy a világ bármely országából, igénybe vegyék lelkipásztori és egyéb szolgálataikat távol a hazától, az idegenben.

A kölni Magyar Katolikus Lelkészség vezetője. Megbízása kiterjed a Kölni Főegyházra, az Aacheni és az Esseni Egyházmegyék területén élő magyar, illetve magyarul beszélő katolikusok lelkipásztori gondozására. Megbízását temesvári főpásztor előzetes hozzájárulása után, Köln főpásztortól, Joachim Meisner bíborostól, illetve a kölni püspökség illetékes hivatalának vezetőjétől, Norbert Trelle segédpüspöktől kapta. A temesvári egyházmegye papja.

Lukács József 1969. március 27-én született Gyergyószentmiklóson. A tizedik osztály elvégzése után, 1985-ben, a gyulafehérvári RKKI-ba került, ahol 1987-ben érettségizett, aztán kötelező katonai szolgálatot teljesített Zilahon. 1988-tól 1991-ig teológiát tanult a Gyulafehérvári Római Katolikus Hittudományi Főiskolán, majd Bécsbe került, a Pazmaneumba. Egy éves intenzív német nyelvtanulás után beiratkozott a bécsi egyetem Teológiai fakultására, ahol 1991-től 1994-ig tanult. A megfelelő teológiai tanulmányok befejezése után, 1993. június 26-án Sebastian Kräuter megyéspüspök a temesvári székegyházban pappá szentelte a Temesvári egyházmegye szolgálatára.

Főpásztora jóváhagyásával Bochumba került, ahol 1994. őszétől 1997-ig a St. Marien plébánián káplánként szolgált, közben egy történelmi tanulmányon dolgozott, míg 1998. február 15-én magyar lelkeszi kinevezést kapott Kölnben, ahol egyúttal a Mindszenty Magyar Ház vezetője, egyben „Subsidiar” a St. Apostel német plébánián, ahol hétköznapokon rendszeresen részt vesz a lelkipásztori munkában. Kölni magyar lelkipásztori szolgálat mellett 1999-ben az Aacheni Egyházmegyében is magyar lelkeszi megbízást kapott, majd dr. Major Márk esseni magyar lelkesz halála után (2000. november 3.), tekintettel a súlyos paphi-

Lukács József

ányra a nyugat-európai magyar diaszpórában, át kellett vennie még az Esseni egyházmegye területén élő magyarok lelki gondozását is.

Cikkei jelentek meg az Életünkben és az erdélyi Vasárnapban. Német nyelven két erdélyi vonatkozású önálló műsort készített a Deutschlandfunk katolikus adásai számára.

Magyar szentmiséket tart rendszeresen:

Duisburg: A hónap első vasárnapján 16.00 órakor, a Karmelkerche plébánia-templomban, Karmelplatz 1-3;

Essen: A hó harmadik vasárnapján 16.00 órakor, a St. Michael-templomban, Michaelstr. 54;

Wuppertal, Elberfeld: A hónap első szombatján 17 órakor, a St. Laurentius-templom Kereszt kápolnájában, Friedrich-Ebert-Str. 22;

Köln, Neumarkt: Minden hónap 2. és 4. vasárnapján 17.00 órakor, a St. Aposteln bazilikában.

A kölni Mindszenty Magyar Ház kápolnájában: magyar szentmise első péntekenként és a hétköznapra eső egyházi ünnepeken.

Bonn: Minden hó 2. vasárnapján 10.30-kor az Albertinum nagy kápolnájában, Adenauer Alle 19;

Düsseldorf: Minden hó 1. és 3. vasárnapján 11.15-kor, a Franziskanerkirche altemplomában, Immermannstr. 20.;

Bergisch Gladbach: Minden hó 4. szombatján, a Marienkrankenhaus kápolnájában, Dr. Robert-Koch-Str. 18.

Aachen: Minden hó 4. vasárnapján 10.00 órakor, a Jakobstr. 19. sz. alatt található nővérek kápolnájában.

Érdeklődni: Ft. Lukács József, Katholische Ungarische Gemeinde im Erzbistum Köln, Thieboldsgasse 96, 50676 Köln Tel: 0221-238060, Fax: 0221-232120.

E-mail: ungarnzentrum@netcologne.de www.ungarnzentrum.de

Cserhádi Ferenc

A belgiumi magyarok is ünnepeltek

magyar Nagykövetség három küldöttel képviselte magát.

Az iskola szépen feldíszített nagytermében finom ebéd, italok, üdítők és sütemények vártak bennünket. Aztán ünnepi műsort tartottunk Szent Istvánra emlékezve: versekkel, énekekkel. Ünnepi beszédet mondott Keszei Imre honfitársunk. Majd tombolára is sor került, és azt befejezve, még nótáztunk is, közösen, mindenki öröme. Este, a hazatérés előtt mindenki örömet fejezte ki a kellemes találkozás és a szép ünnep sikere miatt. Köszönet a szervezőknek, elsősorban Tóth Aladárnak, a verversi és lízei meg a távolabbról érkező segítőknek!

Dobai Sándor, Liège

A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy rövidítsen a beküldött kéziratokon.

A szerkesztőség

Gyermekeknek

FELFEDEZTEM EGY ÚJ VILÁGOT

Gyimes, Bonchida, Magyarböd, Kalotaszeg, Moldva, Szék, Mezőség? Mond nektek ez bármit is? Nem? Seba! E nevek magyar téjegységek, amelyek körülölelik Magyarországot: Északon a Felvidék, Keleten a Csángóföld és Erdély. Megkereshetitek a térképen vagy atlaszban, csak hogy ebből még nem olvashatók át a csodálatos helyek sajátos kultúráját, táncait, nem ismerhetitek meg szebbnél-szebb népviseleteit, népdalait. Ehhez az kell, hogy találkozzatok, beszélgessetek, énekeljétek, sőt netán még táncoljatok is az ottani magyarokkal, akik olykor magyarabbak sokunknál. E tájak felkeresése nagy élményt nyújt mindenkinek, bár sok időt és hosszú utazást igényel e nagy kaland!

Nekem szerencsém volt: a nyáron egy hét alatt megéltem és „beutaztam” mindezt! Felejthetetlen, örök élmény marad számomra: Táncfőrből voltam! Hihetetlen, hogy egy hét alatt mennyit mindent tanultam, élménnyel gazdagodtam, hány új baráttal találkoztam, és mindezt játszva, rengeteg szórakozás, nevetés és vidámság között. Minden nap

Fiataloknak

ELŐÍTÉLET NÉLKÜL!

Egy fiatalember, egy számára idegen városban, sehogyan sem találta úti célját. Ezért megkérdezett valakit: merre is van az, amit keres? A megkérdezett kedvesen, de ugyanakkor fennhéjázva válaszolt: No, ide figyelj, fiatalember. Ha valamit tudni akarsz tőlem, először is szedd össze magad, vedd ki kezdetet a zsebedből, emeld le a sapkádat, köszönj illedelmesen, s aztán kérdezz... A válasz ugyan váratott magára, de végül is megkapta: Ez egy kicsit sok lesz egyszerre, inkább tovább keressétek...

Hasonló történetekkel magunk is találkoztunk. Nem egyszer tapasztaltuk már, hogy ahelyett, hogy valaki segítene, kérdésünkre választ adna, inkább hosszú mondókába kezd, alaposan kioktat. Esetleg egyszerűen azért, mert nem tetszünk neki, nem vagyunk elég szimpatikusak, nem szokványos az öltöztetünk, nem tartunk be néhány régi formáságot...

FIATAL MOZGÁSSÉRÜLTEKKEK
GÖTEBORG BAN

Immár huszonegyedszer rendezte meg a Máltai Lovagrend nyári nemzetközi táborát mozgássérült fiatalok számára. Helyszíne az alkalommal a svédországi Göteborg volt, mintegy 350 részvevővel Európa 16 országából.

Miután a Lovagrendek kontinensen működő nemzeti Szövetségei közül már a legtöbb vállalta a vendéglátó szerepet, - a magyar Szövetség már kétszer - ebben az évben a Skandináv Lovagok Szövetsége rendezte meg a tábort, karöltve egy helybeli rehabilitációs intézettel és Göteborg város jelentős anyagi támogatásával.

Így vált lehetővé a július 3. és 10. között lefolyt találkozók sikere: a szervezés, a programok, az elhelyezés egy tengerparti katonai táborban, az egészségügyi és ételmezési ellátás zökkenőmentessége szakemberek hozzáértő munkájára utalt.

A magyar csoport, a repülőút tetemes költségei miatt, erősen csökkentett létszámmal vett részt: 6 többnyire tolokócis mozgássérült mellé 5 kísérő volt kirendelve. A vezetéssel ifj. dr. Kállay Tamás volt megbízva. A lelki ellátást Frank Miklós, máltai káplán vállalta.

volt táncitanítás, hegedűtanítás, tanító-tak barkácsolni (agygaból rózsákat és tálkát, csuhéból - kukoricaháncsból babákat és virágokat, gyönyörű gyönggyel fűzött nyálkánccokat és különböző állatkákat készítettünk), emellett volt színház, énektanítás és állandóan élőzene szepítette napjaimat. A legjobb kikapcsolódást azonban a nyári kánikulában a szomszédos strand nyújtotta: a fáradt, jól megdolgoztatott táncos lábak a medencében gyorsan felfrissültek, és így új erővel indulhatott ismét a tánc vagy a többi program. Estéknként híres népzene-gyűjtések (Téka, Tükros, Ghimes) koncertjei és a táncszak jelentették az élményekben dús napok méltó kiegészését.

Mindenkinek csak ajánlani tudom e kisé más vakációt! Legkésőbb jövő nyáron találkozzunk ott, ahol még elalvás közben is az új énekek szövege, dallama csengett fülünkben, reggelként ragyogó napfény és zene keltett álmlunkból! De talán addig is gyakorolhattok, esetleg a Hétfégi Magyar Iskolák keretében, a tánc csoportban, a cserkészletben...

Kucsora Ági

Zakeus, az alacsony termetű vámos története (Lk 19, 1-10) mindig elkápráztat... Hogy már mesterségénél fogva sem volt szimpatikus népe körében?! Öszintén szólva, miért is szerettek, tisztelték volna, hiszen kiszolgáltta az idegen elnyomókat, saját meggazdagodása érdekében meg nem egyszer jól „megvágta” ember-társait? Ezek ellenére, ott van a tömegben, tolakszik, mert látni akarja Jézust. Közben érzi a körülötte állók megvetését, rideg ellenállást is. Visszaszorítják a hátsó sorokba. Nincs más megoldás számára, mint felkapaszkodni egy útszéli fűgefára... Jézus észre veszi, feltekint rá. A lélkébe lát, hívja, bátorítja: tedd le a terhet, szüntesd meg megvetésed okát, térj meg... A Mester nem vádaskodik, nem kioktat. Minden előítélet nélkül a rászoruló segítségére siet...

Pál atya

A költségek előteremtése nem volt könnyű feladat és sokak együttműködését tette szükségessé. Annyi bizonyos, hogy a Magyar Máltai Lovagok Szövetségének támogatása és a Máriaissy Zsuzsa németországi gyűjtéséből bejött összeg nélkül, a magyar részvételre nem kerülhetett volna sor.

De mi indokolja ezt a nagy „felhajtás”-t? Mire jók ezek az évről évre rendezett táborok, hiszen az a mozgássérültek problémáit nem képes megoldani és különben is csak egy töredék kerül a kiválasztottak közé?

A választ egy fiatal mozgássérült eképpen fogalmazta meg: „A csodálatos az, hogy itt a táborban, sok száz sorstársam között, nem érzem magamat másnak, mint a többiek. Nemcsak hogy nem kell bántó megjegyzéseket lenyelnem, de nem is néznek rám sajnálkozással, és nem akarnak minden áron segíteni, hanem hagyják, hogy amire magam is képes vagyok, azt magam csináljam. Egyszóval ember-számban vesznek. Óriási élmény, hogy mindenféle nép van itt együtt, akikkel el lehet beszélgetni, barátságok születnek,

A MANÓK APJA

Kétszázal is több kis manó köszönheti a létezését a világhírű brazil karikatúrának, *Mauricio De Sousa*-nak. Igaz, a legidősebb manó már negyven éves, de szerencséjére olyan családban született, amelyikben sosem öregszenek.

De Sousa egy művész házaspár gyermeke, már kiskorában rajzolt és írt rövid történeteket. A brazil metropolis, Sao Paulo közeli városban felnőtt fiatalember iskolai elvégzése után újságírára adta a fejét, rendőri riporterként kereste kenyerét. De gyerekkori álmát, hogy híres karikatúrista legyen belőle, nem adta fel. Első mulatságos figuráját, a *Blu* névre „hallgató” kis kék kölyökkutyát 1959-ben közölte az újság. *Blu-t Mónika bandája* követte, a 6-7 tagú manó-együttes, ahol mindenkinek neve és kifejezett egyénisége van. Mónika bandájához aztán csatlakoztak a többi manók, hogy olyan csínyekkel mulattassák, bosszantsák az (immár) világot meghódított közönséget, amelyek nem hiányosak szinte egyetlen gyerek repertoárjából sem; nem kifejejtve a fiúk és lányok közti, már gyerekkorban megmutatózó rivalizálást.

Sousa otthagya az újságírást. Megalapította a saját cégét és már csak a *manók* világgal foglalkozott, ahol a legmarkánsabb egyéniség, a történetek középpontjában álló *Mónika* volt, a Banda sztárja. A négy évtized alatt több mint kétszáz tagra nőtt Banda történelmi Brazíliában évek óta a 11 legsikeresebb gyerekkönyv között szerepelnek, évi 50-millió példányszámmal elérve. Megjelentek puha és kemény kötésben, CD-ROM-on, mini- és hatalmas formátumban, elérve a brazil gyerekirodalom 79%-át. De mintha ez még nem volna elég. Eddig 39 országban 18 nyelven került piacra Mónika bandája, igazolván az egyre növekvő érdeklődést a gyerekek tiszta, egészséges világa iránt, ahol nem kreaunk az apróságokból minifilmeket és raboljuk el tőlük a legszebb, az alapvetően fontos formáló éveket.

A rajzos mesefilmek terén De Sousa újtónak számít a hazájában. Eddig a különböző hosszúságú munkák összedeje elérte a 600 percet és állandóan növekszik. A könyvekbe és filmszövegekbe a saját gyerekeitől hallottakat építi be. Ezek tehát valóban hiteles „gyerekbeszéd”.

Hogy Mónika bandájának a sikere nem maradt hatás nélkül a gyerekeket

amelyek nem érnek véget a tábor végéig. Azáltal pedig, hogy mindenféle visznek bennünket, rengeteg érdekeset látnak, tanulunk, ismerünk meg. Felejthetetlen élménytöke, amit itt kapunk.”

A tábor programjához hozzá tartozott a szentmise és a napi reggeli elmélkedés, amelyekbe a fiatalok aktív módon kapcsolódtak be, saját problémáikra is kitérve. De mindennap volt valamilyen kirándulás, a környékre, a Vidám Parkba, volt hajóút, lovaglás, nosztalgia vasút, intézmény- és múzeumlátogatás, és minden este diszkó. Ezt látni kell: bámulatos, hogyan táncolnak tolokócis fiatalok kísérőkkel. És még egy megjegyzés: a tábor vándordíját a „croquette” játékban egy magyar fiú, Incsédi Gergő nyerte, a nemzetközi színházi esten pedig a magyarhorvát közös csoport nyerte a nagydíjat, humoros, sikerült jelenetével: Hogyan állt ellen Odüsszeusz a sziréneknek.

Frank Miklós

Kéziratokat, fényképeket nem örzünk meg, nem küldünk vissza.

A szerkesztőség

megcélzó iparágakra, természetes. Több mint 100 cégnél jelent meg a manók képeivel díszített, 3500-nél is több különböző produktum. A brazil posta már eddig négy szériát hozott ki Mónika bandájának az alakjai.

Sousat azonban még elégitte ki. Megnyitotta Latin-Amerika első, a világ harmadik legnagyobb fedett „játzóterét”. A 100.000 négyzetláb kiterjedésű „grund” Sao Paulo egyik legnagyobb bevásárlóközpontjában kapott helyet. Rio de Janeiróban lesz a következő, a továbbiak helye egyelőre nem ismert. A fedett játszótér-együttes, „témapark” célja biztosítani a betontengerben élő városi gyerekeknek a mindenkori „grund” örömeit, szabadságát.

Sousa azonban még ennél is tovább megy: játszva tanít. A Mónika Bandája Művész Expón a saját figurái, a kis manók mellett mindig megjelennek a nagy művészek, festők egyes munkái. A nagy múzeumok, mint a Rio-i, Sao Paolói és Baja-i intézmények támogatják ezt az akciót, a szép iránt fogékony és nyílt, a jövő múzeumlátogató közönségének a felépítését. A fővárosban, Brazíliában egyenesen az előki palotában kapott helyet Mónika művészeti kiállítása. Az Expo elkerül más brazil városokba, Latin-Amerika több országába, majd az Egyesült Államokba és Európába is.

Sousa, felbuzdulva Mónikáké nagy népszerűségén, a nevelés szolgálatába állította a „bandát”. Ingeny magazint indított útnak, melyben nem művészetre, hanem a mindennapi élet alapvető fontosságú tényezőire hívja fel a figyelmet, mint a tisztaság, az egészség, a dohányzás és más káros szenvedélyek veszélyei, a tiszta víz fontossága, a környezetvédelem; nem feledkezve meg (az UNICEF alapelveire hivatkozva) a gyerekek és a serdülők jogairól sem.

Mauricio De Sousa munkásságával elnyerte a karikatúrát Oscar-ját, a *Yellow Kid* díjat és számos kitüntetésben volt része. Valóban megérdemelt minden elismerést, hiszen a világot járó, kétszázal is több „gyereké”-vel örömet, optimizmust visz el - faj-szín-vallás és geográfiai különbségeket nem ismerve - a kis és nagy olvasókhöz. Ahhoz a réteghöz, amely (szerinte) a világon a legigényesebb közönség: a gyerekekhez.

Bitskey Ella, Sarasota, FL

10 ÉVES
A BAJOR-MAGYAR
FÓRUM

Nyáron ünnepelte megalapításának 10. évfordulóját a Bajor-Magyar Fórum. A megemlékezésre München központjában, a Régi Városház több száz ember befogadására alkalmas dísztermében került sor. Az esemény egybeesett az osztrák-magyar határ megnyitásának 15. évfordulójával, ezért ünnepi szónoknak Habsburg Ottót, valamint az akkori magyar külügyminisztert, Horn Gyulát kérték fel. A múltból kiindulva mindketten hangsúlyozták, hogy Magyarországon az Európai Unióhoz történt csatlakozással immár hivatalos formában is visszatért a nyugati értelemben vett Európába. A Bajor-Magyar Fórum elnöke, Elisabeth Schosser egyebek között kiemelte, hogy a szervezet 10 éves fennállása során, a fő feladatának tekintett kétoldalú kapcsolat-erősítést túl, - részben az állandóan bővülő taglétszámnak köszönhetően - ismételt anyagi támogatást tudott biztosítani magyarországi rászorulóknak.

Vincze András

Madridi levél

HITEHAGYÓK

A madridi érsekség irodái eddig példa nélkül álló dolgok voltak tanúi. Pár óra leforgása alatt, kerek számban 1500 személy, - más adatok szerint 2000, - jelentette be kilépését a római katolikus Egyházból, mind homoszexuális férfiak és nők. Mint azt illetékes helyen már közölték, lépésüknek oly értelemben nem lesznek egyelőre gyakorlati következményei, hogy nincsenek olyan informatizált névsorok, amelyekből őket a tíz napos, törvényes határidő alatt törölni lehetne. Nyilatkozatukat - amelyet aposztázának, hitehagyásnak kell tekinteni, - lebecsülni azonban nem szabad, mivel érzékeny pontot érint, időszéri, illetve azaz tett kérdésekre irányítja a figyelmet, és mint látni fogjuk, erőpróba is lehet az Egyház és az Állam között.

Míg évek óta egyre nő a minden jogi formáság és rítus nélkül együtt élő párok száma, s egyre jobban úgy tűnik, hogy a házasság tekintélyéből veszítők életforma, a homoszexuális követelik, hogy „házasságot köthessenek” egymással, nő-nővel, férfi-férfival, s egyes országokban vagy államokban ezt már el is érték. Spanyolhonban egyelőre még nem; itt csak törvényes alap nélkül, propaganda szándékkal tartottak ilyen „esküvőit”. Folyik azonban az élnék vita az emberi jogokról, az egyenlőségről, a nyugdíjigényről és az örökösödésről a házasságkötés nélküli együttélés esetében, mint pl. azoknál, akik csak cigány szokás szerint keltek egybe. Újabb felvetődött az a kérdés is, hogy homoszexuális párok fogadhatnak-e örökbe gyermeket, - a vélemények természetesen megosztottak, - mások azt is mérlegelni kezdték, nem kellene-e a Spanyol Akadémia szótárában új meghatározást adni a „házasság” szónak, mivel az jelenleg csak férfi és nő együttéléséről beszél, meghatározott szertartások és jogi formások után, másodsor pedig a „házasság szentségéről”.

Az Egyház álláspontjában - érthetően - nem állott be változás, újabb határozatok és félreérthetetlen nyilatkozatok azért tettek, mert a tervek szerint, az új, szocialista kormány, az ősszel a homoszexuális „házasságokat” szentesítő törvényjavaslatot szándékozik a parlament elé terjesztani. Éppen ezért szólított fel a püspöki kar szócsöve minden katolikus - pártállásától függetlenül - arra, hogy a javaslatot ne hagyja jóvá. Ellene kellene szavaznia tehát minden szocialista képviselőnek is, ha katolikusnak tekintik magát.

A püspökkari szócső hangsúlyozta, hogy a homoszexuális „házasság” nem emberi jog gyakorlása volna, el nem ismerése pedig nem diskrimináció; hátrányos megkülönböztetés éppen az volna, ha ugyanazokat a jogokat ismernék el a homoszexuális pároknak, mint a házastársaknak. Elutasítják a homoszexuálisok által örökbefogadást is, mert az apa és az anya alakja alapvető fontosságú a gyermek világgéjének kialakulása szempontjából.

Egy a közelmúltban végzett közvélemény-kutatás arról beszél, hogy a megkérdezettek majdnem kétharmada beleegyezne a homoszexuális házasság elismerésébe, de legfeljebb egynegyede hagyja jóvá az ilyen párok általi örökbefogadást.

Különös módon, mindezzel majdnem egységesen hangsúlyozták a szocialista kormány szóvivői az egyházi önellátás szükségességét: a jövőben nem szándékoznak hozzájárulni az Egyház költségvetéséhez, mint eddig tették a néppárti és a szocialista kormányok egyaránt.

Talán azt lehetne mondani, hogy „izgalmas” hetek és hónapok előtt állunk, bár a lakosság széles rétegeit látszólag csak három dolog „izgatja”: a munkanélküliség (11%), a közbiztonság és a lakásügy.

Rónai Zoltán

AZ A NAP

1956. október 23.

Ki gondolta volna, hogy azt a fiókot, amit aznap délután becsuktam, soha többé nem fogom kinyitni? Ki sejtette, hogy azt a munkát, aminek éppen akkor gyűrődtem neki, nem tudom többé folytatni?

- Várj! Várj egy kicsit! Mindjárt én is jövők! - könyörgött Csillag Palinak, aki a sors szeszélye folytán nemcsak egyetemi előfolyamatársam, de a minisztériumnál fölöttesem is volt. Pali azonban nem volt hajlandó megvárni, amíg befejezem a felsőpetényi tűzálló agyagrétegek korrelációját. Arca égett, szeme tüzlét, és én egyszerre rádőbentem, hogy olyan hullámok sodrába kerülül, amelyek erősebbek az ő egyéni akarataánál. Lelkesen, fölhevülten rohant el, hogy „legalább a Parlamentnél” utólerje a tüntető tömeget.

*

Bevallom, nem nagyon kísértem figyelemmel a Petőfi Kör üléseit, s az Irodalmi Újság vérszédítő nyári számai is csak hébe-hóba kerültek a kezembe. Kint kóboroltam a bányáknál, s ifjú lévén, reményteljes és kilátástalan szerelmeim latolgatása foglalta el az időmet. Csak október 6-án, a Rajk-temetés hírére kaptam föl hirtelen a fejem. Az már valahogy „meghaladta a mértéket”... Aztán ismét tompa, vihar előtti csend.

Huszonháromadik a (kedd) vidám, verőfényes reggelgel kezdődött, s én gondatlan jóérzéssel ültem föl a 2-es autóbuszra, hogy budai lakásomtól, végigutazva jóformán az egész városom, Népköztársasági úti irodámba, a Pestvidéki Ásványbánya Vállalat központjába menjek. Első alkalommal volt rajtam többórnapos takarékoskodás árán szerzett szép, kockás átmeneti kabátom s a Kossuth Lajos utca egyik udvari műhelyéből, méregdrágán vásárolt zöld, magas sarkú cipőm. (Akkor viseltem mindent először és - utóljára! Midőn évekként később - már az olasz divat könnyed eleganciájára hangolva - visszatértem Budapestre, nevetésgesen tramplinak találtam a lábaimat, ormótlannak a kabátot).

Unalmas irodai nap. Ásítózás, tevésvetés az asztalon, szöszmötölő nekiké-szülődés a munkánál...

Már éppen el akartam merülni a kedvetlen tevékségekben, midőn megszólalt a telefon. (Nem volt külön szobám, egy helyiségben ültem a főmérnökkel, a káderessel, a technikuslányommal. Így mindenki hallhatta a beszélgetésemet - legalábbis az én csodálkozó kérdéseimet, feleleteimet).

- Mit mond? Nem létezik! Hogy-hogy...???

A vonal másik végén, a Művelt Nép Könyvtárúdnemrég megismert lektora, Tamáskö Ödön volt. Ő számolt be nekem igaztalanul a reggel óta történetéről. Aztán lelkiismeretes tudósítóként óráról-órára fölhevített.

Nem törődtem többé vele, hogy irodánkban hétpróbas kommunisták is ülnek, szimultán közvetítet-

tem környezetemnek a híreket: Petőfi-szobor, Bem-szobor, kivágotat zászlók, hajmeresztő jelszavak... Lassan mindenki abbahagyta a munkáját. Várakozón körém seregették.

Ödön fejszavóval hitelenséggel kommentált mindent. Nem bízott a sikerben. Engem azonban egyre jobban hatalmába kerítette a lelkesedés, s ez a mámor fokozatosan átragadt társaimra is. Ekkor „ugrott be” Pali barátom a központba, de már száguldott is tovább, mint egy megszállott. Távozása után én sem voltam képes a helyemen maradni. „Majd holnap folytatom a munkát” - jelszóval becsaptam a fiókot. Érdekes módon, eszembe sem jutott „távozási engedélyt” kérni - miként szokásban volt - a főmérnöktől. Már csak a Vonzásra figyeltem. Ugyanígy tettem a többiek is. Délután 4-re, noha közönséges munkánkat, kiürült az iroda.

Nem tudom, hogyan jutottunk Stubits Jancsi kollégámmal a Parlamenthez, csak arra emlékszem, hogy keserves volt a járás vadonatúj, magas sarkú cipőmben. Mire odaértünk, zsúfolásig megtelt a tér és a környező utcák. „Egy gombostű sem lehetett volna leszúrni”. A diákok száma ekkor még elenyésző volt. A gyárakból, hivatalokból ki-tódult dolgozók (munkások, értelmiségiek egyenesen) alkották a társaság zömét. Teherautókról leugrált emberek harsány kiáltásait hallottam: „Mink vagyunk a vörös Csepel!” - s ezek a mondatokban leplezetlen gúny harsogott.

Majd 50 esztendő távolából az események egymásutánja összekeveredik az emlékezetemben. Időnként Nagy Imrét reklámlotta a tömeg, időnként azt, hogy távolítsák el az épület tetejéről a vörös csillagot, aztán pedig a kioltott fény miatt zúgolódtak. Azóta mindezt sokan elmesélték, leírta: az újságokból rögtönzött fáklayerdők, a lángok fenyegető vonaglását az egyre sűrűsödő éjszakában...

Hosszú várakozás után Nagy Imre végre megjelent a Palament erkélyén. A sötétben alig lehetett felismerni.

- Elvtársak! - kezdte, de a tömeg sértett fölhorkanással válaszolt:

- Nem vagyunk elvtársak! A volt miniszterelnök beszéde csalódsást keltett. Zavar és ijedség csendült ki belőle.

Folyton csak ezt ismételték:

- Nyugodjanak meg! Nyugodjanak meg! Menjenek szépen haza!

Aztán megint csend lett és sötétség. Órákhosszat álltunk, álltunk, mintha földbe gyökerezett volna a lábunk. Kösza hírek érkeztek a rádiótól, hogy „ott már harcol folynak...” Sokan elindultak a Bródy Sándor utca felé. Mások barrikádok építését fontolgatták.

„Aludjunk az egészet egyet, majd holnap meglátjuk, mi lesz!” - szólt meg bennem a józanság hangja, mivel magas sarkú cipőmben bedagadt, és egyre jobban fájt a lábam.

Alig tudtam gyalog át-városorogni a Lánchídon. A város budai része nyugodt volt, sőt: kihalt. Szélfű-fények ringatóztak a Dunán... „Majd holnap!”, de akkor még nem tudhattam, hogy másnapra lezárják a hidakat, s csak a túlpartról figyelhettem majd szívszorogva a Pesten föl-fölkatogó géppisztoly-sorozatok, s lakásomban a rádió egymásnak ellentmondó jelentéseit. Nem sejtettem, hogy majdcsak a „véres esztőtörök” zürzavarában leszek újra szenvedő részese az eseményeknek...

*

Azóta, több évtizedes emigrációmban, sokat töprengtem azon a napon, s máig sem egészen értem, hogyan történhetett meg mindaz, ami történt? Milyen nehéz két ember között is harmóniát teremteni, akkor pedig néhány óra leforgása alatt eggyé forrott, „egy hullámhosszra” hangolódott egy egész ország!

Ha valaki (Szent Péter?) halálom után megkérdezné, „érdemes volt-e élnem”, habozás nélkül válaszolnám:

- Igen, az 1956-os októberi napok csodájáért; azért a mámorért, amit akkor éreztem, s amelyhez azóta sem volt semmi fogható, [még a szerelem legfőbb pillanatait sem! Szánalommal tekintek mindenkire, aki ezeket a rendkívüli pillanatokat át nem élhette, meg nem izlelhette! (Ezen november 4. hajnalának szörnyű csalódása és fájdalom sem változtatott!)]

*

Pali barátomat csak 1992. őszén, egy évfolyamtalálkozón láttam viszont. Komoly, szakállas „úr” lett belőle. Első pillanatban meg sem ismertem. Aztán hirtelen bekövetkezett tragikus haláláig, többször találkoztunk, de ha visszagonodok rá, most is úgy él az emlékezetemben, ahogyan azon a történelmi délutánon ifjú hívével elrohant. Stubits Jancsi, úgy tudom, valahol Kanadában talált magának „új hazát”, ami pedig Tamáskö Ödönt illeti, nem sokkal a Forradalom leverése után eltávozott az élők sorából anélkül, hogy még egyszer beszélhettem volna vele.

Nem volt közöttünk szerelem, csak kezdődő, félszeg barátság. Alajka mégis összeforrott 1956. október 23-mal. Mindketten egyformán éreztük, de amíg én hittem a győzelemben, ő kételkedett és - félt. (Sajnos, neki lett igazza!) Nem maradt más számomra belőle, mint az a kis, vaskos bronzdarab, amit pár nappal később, a Nemzeti Színház közelében (az Emke sarkán), az akkor már csupán két hatalmas csizmára redukálódott Sztálin-szoborból nagy ügyvelbajjal lefűrésztelt. Ezt erekyént, ma is őrzöm.

A svájci iskoláskönyvek a „História szimbólumaként” mutatják be a Diktátor Budapestben ledöntött bálványának fényképét. Ez a kis bronzdarab számomra minden földi hatalom és becsvágy hiábavalóságát bizonyítja: „Sic transit gloria mundi”.

Saáry Éva, Lugano

Londoni levél

A BRIT MECSETEK VÁLTOZÓ HIVŐSEREGE

Nagy-Britannia megközelítőleg hatvanmillió lakosa közül immár mintegy kétfelharmadát mohamedánok. 2001. szeptember tizenegyediké, a new yorki World Trade Center kettős toronyépületének leomlása óta, nem valami népszerűek Angliában muszlim állampolgár-társaink. Terjed a bizalmatlanság: vajh! nem forrnak-e gyilkos terveket a keresztény öslakosság ellen díszes mecsetjeikben, hiszen köztudomású, hogy akadnak minket gúny kutyaáknak vélt, fundamentalista imámjaik is.

Bár Franciaországgal ellenkezőleg, a szigetországban nem erőltetik az asszimilációt, a muszlim lányok itt például mehetnek iskolába csadorban öltözöten, a szik kaszthoz tartozó hindu fiúk turbánban, és a vallásos zsidók kepelével a fejük búbján, a különböző fajtauk mégis beilleszkednek a brit társadalomba. De a muzulmán vallás öntörvényűsége mégis kírja az európai keresztény kultúra tradícióinak a szövetéből. Ez már 1989-ben feltűnt, amikor a Bombay-ban született, de a Cambridge-i Egyetemen végzett brit író, Szalmán Rushdie a mohamedán vallás bizonyos kegyetlen vonásait bírálta Sztáni versek című regényében, mire az iráni Homemini ajatollah, úgynevezett fatvát hirdetett ellene, azaz minden muszlimot arra bízottat, hogy ölje meg az író. Még ma is bujkálnia kell. A mohamedánok nehezen tűrik a hivátukat. Nagyobb baj, hogy a közel-keleti diktatúrák bírálatát muszlimellenességnek fogják fel. Épp a minap láthatunk a BBC televízió műsorában egy névtelenül és félményekben felkínézett arccal nyilatkozó iszlámszakértőt, aki igen pesszimista volt, mert nagy veszélynek tartja, hogy Szaúd-Arábia és Jeruzsálem után a keresztények az eddig általuk megközelíthetetlen iraki szent helyeket is megszenteltethetik jelenlétükkel, el-esett az utolsó bástya, ami könnyíti a muszlim terrorszervezetek toborzó munkáját öngyilkos merényletre kész fundamentalista fiatalok között. A londoni Regent Parkban lévő aranykupolás nagymecset és az észak-angol iparvárosok fölledt kis imaházainak az imámja egyaránt azt hirdeti a pénteki prédikáció, a kutbah során, hogy George W. Bush és Tony Blair az iszlám ellen folytat kereszties hadjáratot. S Nagy-Britanniában ezerkétszáz mecsetben kétezer imám szónokol.

Jellemző tünet azonban, hogy az elangosodó muszlim hívők egy része unja már a Szaúd-Arábiában képzett papok általános támadásait az elemzésük, és ezzel kapcsolatos eligazítás, tanácsadás lenne, nem pedig poliitai agitáció. A brit mohamedán közösség hiányát érzi helyben képzett és angolul is tisztességesen beszélő papságnak. Vannak már angliai muszlim szeminariumok, de ezek még csak kevesebb, mint tíz százalékát adták a klérusnak. A nagy többség közel-keleti diktatúrákból szerződik a brit mecsetekhez. El sem tudják képzelni, milyen a templomi közösségen belüli demokrácia. Ami persze egyre kevésbé tetszik az angliai társadalmi viszonyokhoz szokott, nagyrészt már itt született nemzedéknek. Ez a nem szerencsénk. Mert úgy látszik, a demokrácia meg tolerancia mégis csak attraktív. S ha a mecsetek papjai a gyűlöletet hirdetik, az új generáció elfordul a vallástól.

Az angolok értik a módját a csendes meggyőzésnek. Támogatják a nagy-britanniai muszlim értelmiség vitaköréit és az egyetemeken az iszlám reformmal vagy a beilleszkedéssel foglalkozó előadás sorozatát. Lassan előjön az idő, hogy nem nézünk némi félelemmel pakisztáni származású utastársunkra, ha gyanús formájú csomaggal telepedik mellénk az autóbúson. S reméljük, hogy az egyes városnyegedek utcasarkain esténként összegyűlő, kávézástú ifjak a krikett vagy focit eredményesen beszélnek meg egymás közt, nem pedig Oszama bin Laden legújabb üzenetét.

Sárközi Máttyás

MAGYAR CSILLAGÁSZOK NORVÉGIÁBAN

II. rész

Johan Gunnerus, Trondheim lutheránus püspöke, szívesen látta a két jezsuitát, Hell Miksát és Sajnovics Jánost. Ők pedig, amíg kipihenték úti fáradaikat, meghatározták a város meridiánját és földrajzi szélességi fokát. Amikor P. Hell megtudta, hogy a város helységében német katonák is vannak, meglátogatta őket, és 155 katolikust talált közöttük. A tilalom miatt ezek évek óta szentmise és szentségek nélkül éltek ott. A páter engedélyt kapott, hogy amíg ott tartózkodik, szentmiséket és beszédeket tarthat nekik. A katonák közül 146 elvégezte gyónását és szentáldozáshoz járult.

Trondheimből hajóval kellett megtenniük a hátralévő 1800 kilométeres utat. Ez az út ma három napig tart a turistáknak kényelmesen berendezett gőzhajón. Akkor vitorlás hajóval kb. 4 hétig tartott az utazás, jó idő és kedvező szél esetén. Augusztus 22-én indultak el Trondheimből az egyházi vitorlással, amelyet hat norvég hajós irányított. Útközben heves viharokba kerültek; háromszor is horgonyt kellett vetni és napokig várni, míg kedvező széllel tovább tudtak vitorlázni.

Október 10-én Vardó már csak fél napi vitorlázásra volt tőlük. Éjszaka hatalmas orkán érte utol őket. Lehorgonyoztak, de a három horgonyból kettőt leszakított a háborgó tenger. „A kapitány ekkor parancsot adott, hogy a harmadik horgonyt húzzák fel, nehogy azt is elveszítsük” - írja Sajnovics. - Hajónk nagy sebességgel a vízhegyek közé sodródott. Mikor egy hatalmas hullám csapott ránk, a tengervíz behatolt a fülkénkbe és mindenünk átázott. Attól féltünk, hogy a nyílt tengerre ragad minket a vihar, de végül ez lett a menedékünk. Ha ugyanis a sziklafalak közelében hanyódtunk volna ide-oda, darabokra tört volna hajónk, és a hullámokban leltük volna halálunkat. Reszkettünk a félelemtől, de imádkoztunk és fogadalmakat tettünk Istennek...”

P. Hell írta erről bécsi rendtársainak: „A Jöisten valóságos csodával mentett meg minket, különben mindnyájan elpusztultunk volna. Ebben a viharos hónapban egyedül október 11-én volt lehetőségünk arra, hogy bejussunk Vardó kikötőjébe. A következő hetekben még hevesebb viharok dúltak. Isten mintegy láthatatlan kézzel kiragadott minket az életveszélyes sziklák közül és a vihar ellenére a legkisebb vitorlával egyenesen Vardóba juttat minket...”

Így aztán 49 nap életveszélyes utazás után kimerülten érkeztek meg. A vardói házi erőd parancsnoka fogadta őket, ötven helyőrségi katonájával. Akkor csak 300 ember élt ott. Ma 3400 lakosa van Vardó kis városának.

P. Hell már másnap elkészítette a csillagvizsgáló tervrajzát. A parancsnok rendelkezése az ácsok azonnal elkezdtek az építést. Vastag faragott gerendákból építették fel annak a faháznak nyugati oldalán, amelyben P. Hell és Sajnovics lakott. A munka lassan ment, de karácsonyra készen lettek vele, és fel tudták állítani a teleszkópokat és a műszereket.

A téli hónapokat különböző tudományos munkákra használták. Megmérték egyes csillagok magasságát, meghatározták a sziget meridiánját és földrajzi helyzetét. P. Hell pontos térképeket készített Vardó szigetéről és az északi partvidékről. Lerajzolta a lakóházukat és a csillagvizsgálójukat is. Ez már nincs meg, de a vardói múzeumban egy külön szoba van berendezve P. Hell Miksa tiszteletére, ahol ki vannak állítva az általa készített rajzok és térképek, és emléktáblák hirdetik a két csillagász érdemeit norvég, angol és magyar nyelven.

Behatóan tanulmányozták annak a vidéknek természetrajzát, történetét, népességét és nyelvét. Vardó lakói között voltak lappok is, és Sajnovics észrevette, hogy a nyelvük hasonlít a magyarhoz. Azon a télen írta meg híres tanulmányát a lapp és

magyar nyelv rokonságáról. Munkája a finn-ugor nyelvutató forrása és az összehasonlító nyelvudomány úttörő műve lett.

P. Hell nem feledkezett el papi hivatásáról. Teljes misefelszerelést vitt magával, és első dolga volt, hogy vardói lakása egyik sarkában felállította a kis tábori oltárt. Minden nap bemutatta a szentmise áldozatot. Sajnovics ministrált, ő akkor még nem volt felszentelt pap. Így készültek imával is a Vénusz-átvonulás észlelésére.

A P. Hell Miksa képe a lappok rénszarvasbőr ruhájában

A számítások alapján előre tudták, hogy a Vénusz 1769. június 3-án este fél tízkor éri el a nap korongját, és 4-én hajnalban hagyja el azt. Ahhoz azonban, hogy a számításuk helyes legyen, másodpercnyi pontossággal kellett mérniük azt a két időpontot, amikor a Vénusz sötét korongjának széle a belépés után és a kilépés előtt éppen érinti a napkorong belső vonalát.

Június 3-án este annyira felhős volt az égbolt, hogy emberileg véve kilitástanal tudni minden. De éppen a kellő időben felszakadt a felhőzet, és pontosan meg tudták állapítani mindkét érintkezési időpontját. Nagy örömmel Te Deum-ot énekelték. A katonák diadalt fújtak trombitáikkal, a parancsnok felhúzta a zászlókat és elrendelte a díszlovásokat. Azon a napon Vardó minden lakója ünnepelt. Sajnovics a következő sorokat írta rendtársainak: „Téged Isten dicsérik!... így zengünk mi a háladási legbensőbb hangján s ti is hangoztatjátok ezt velünk; kérünk ezért mindnyájatokat, mert megaldott az Úr vállalatunk s megengedte, hogy Vénusz bolygónak a Nap korongja előtt való átvonulását teljesen és tökéletesen észlelhettük... ami igazán csodával párosult vala...”

A magyar asztronómusok mindezek után elégetten kezdtek csomagolni és a hajóra vinni műszereiket. Június 27-én indultak Vardóból. Útközben megálltak Trondheimben és Koppenhágában. Számos előadást tartottak a munkájukról. Ők voltak az első külföldi tudósok, akiket ünnepélyesen felvettek a Dán Királyi Tudományos Akadémia tagjai közé. Értekezéseik latin szövegét Koppenhágában adták ki először nyomtatásban, és dán nyelvre is lefordították azokat.

Végül 1770. május 22-én indulhattak el Koppenhágából, és augusztus 12-én érkeztek meg Bécsbe. Az egész skandináviai vállalkozásuk és munkájuk két évig és három hónapig tartott.

Páter Hell Miksa (1720 - 1792) és Sajnovics János (1733 - 1785) mindvégig Krisztus hűséges papjai maradtak. Alapos teológiai képzettségük és tudásuk mellett a természetudományban is kiváló művelői voltak. Világzemleletükben teljes összhangba tudták hozni a krisztusi hitvallást a tudományos gondolkodással és munkáival. Megmutatták, hogy a vallás és tudomány nem állnak ellentétben, hanem inkább kiegészítik egymást. Magatartásuk és munkásságuk még ma is vonzó példakép számunkra és az marad a jövő nemzedékek számára is.

P. Teres Ágoston SJ

LOURDES-BA
ZARÁNDOKOLT A PÁPA

II. János Pál pápa egyszerű beteg zarándokként kereste fel augusztus közepén a világhírű francia kegyhelyet Lourdesban. Először 1981-ben járt Lourdesban, ott ahol 1858-ban a Szűzanya 17 esetben jelent meg az egyszerű parasztlányka, Bernadette Soubirous előtt. Ezúttal jórészt a betegséghez kellett alakítani az egyházfő útítterét, habár a rendkívül kimerültnek látszó II. János Pál minden erejét összeszedve tartotta magát a két napos zarándoklat programjához. Beszédeinek egy részét azonban más olvasta fel.

A látogatás első napján a kegyhely barlangjánál a térdhajtást követően pillanynyi rosszullett lett úrrá rajta, de végül is személyes titkáranak - a közelálló segítségével - sikerült visszahelyezni a tolokocsijába és rövid idő múltán némileg jobban lett. Joaquin Na-

varro-Vals bíboros, a Vatikán szóvivője a francia tévében ezzel kapcsolatban megállapította, hogy a pápa igen kifáradt és a fáradékonyságból eredő váratlan gyengeségi rohamokhoz hozzá kell szokni. A pápa környezetéből származó értesülések szerint a parkinson-kórt enyhítő gyógyszerek hatása 3-4 órát tart és ehhez alakítják a Szentanya napirendjét. Az indulás napján azonban a pápa háziorvosa, Renato Buzzonetti által beadott szerek hatása erősen múltani kezdett, amikor a Szentanya Lourdesban a kegyhely barlangjához ért és alighanem ezért lett úrrá rajta a gyengeség.

Vasárnap, Mária Mennybemenetelének ünnepén 15 bíborossal együtt mutatott be szentmisét a szabad ég alatt és ekkor láthatóan jobb fizikai állapotban volt, mint az előző nap. A tűz nap sugaraitól hatal-

mas baldachin óvta a közel három órás szertartás alatt. A szavakat ugyancsak nehezen ejtette ki, de francia nyelvű üzenete ezúttal is egyértelmű és határozott volt: a béke fontosságáról beszélt, majd az élet feltétlen védelmére szólított fel a fogantatás pillanatától a természetes haláláig. Ezzel ismét állást foglalt a művi vetéssel és az eutanáziával szemben. Beszédét a százezeres tömeg hangos ünnepléssel fogadta. Vasárnap délutáni pihenője után a Szentanya még egyszer felkereste a Mária-barlangot és ivott a forrás csodatevőnek tartott vizéből. Később Daneels belga bíboros a látogatással kapcsolatban jelképes értékűnek minősítette a pápa szavait, aki a Mária-barlang bejáratánál arról beszélt, hogy zarándoklata végéhez érkezett.

Vincze András

1849. október 6.

Nekünk, a velem nagyjából egykorúaknak, Arad, október 6-ika, az aradi tizenhárom vértanú, a három nemzeti ünnep egyikének végigkísérte iskolázeinket. A megemlékezések mindig kiemelték az akkori ítéletek szörnyű kegyetlenségét, Haynau - a Magyarország feljáratommal felruházott katonái és polgári kormányzó - az 1849-es itáliai vad kegyetlenségét követően „bresciai hiéna”-ként emlegetett osztrák hadvezér szegyenletes szerepét. A véres megtorlás - akkor is, mindig is - esztelenül azonban csak később kristályosodott ki, jelentkezett felismerés formájában.

De ezeknek taglalása helyett emlékezünk a vértanúkra: Aulich Lajos, Damjanich János, Dessewffy Arisztid, Kiss Ernő, Knezić Károly, Láhner György, Lázár Vilmos, Leiningen-Westerburg Károly gróf, Nagysándor József, Poeltenberg Ernő, Schweidel József, Török Ignác, Vécsey Károly gróf kegyetlen kivégzésére.

Jókait Mór, az 1848-at követő idők krónikása, nemcsak másokat buzdított, hanem maga is gyakorolta ajánlását: „Írjunk mitológiát, írjuk le az év eseményeit híven, valóban, mindent, ami megtörtént, minden csodálatot, ember fölötti, nagyszerűt, amit látunk, amit tapasztalunk, aminek szemtanúi voltunk.” A fejedelmi családból származó Kemény Zsigmond pedig kiemelte, hogy két dolgot nem tud elhinni: „...hogy győzelem esetén mint független ország fennállhassunk, s hogy megengedhesse Európa a győzelmet.” Persze a „győzelem” itt a szabadságharcot letörő erők győzelmét jelenti. Mindkettőjük irodalmi munkássága Világos után is szolgálta az elbukott forradalom, szabadságharc ügyét. Kemény Zsigmond később Deák Ferenc eszméit hirdette, népszerűsítette. Náluk, de másoknál is, olvashatunk ezeknek a hősi időknek a történetéről.

Szeretnék még emlékeztetni egy gondolatra. Arra, hogy az eszelen kegyetlenség, mely az aradi tizenhárom kivégzésével érte el csúcspontját, ismét útját állta a magyarok kibékülésének az uralkodóházzal. Már II. Rákóczi Ferenc idején is ez a szellem - mely Kollonich Lipót gróf, esztergomi érsek, egy ideig államminiszter és a bécsi kamara elnöke megfogalmazása szerint így festett: „én Magyarországot először rabbá, aztán kolodussá, végül katolikusá teszem” - uralkodott és vezetett a szabadságharc kitöréséhez. Mennyivel bölcsőbb I. Miklós orosz cártanácsa, amelyet a fiatal Ferenc Józsefhez

intézett levelében (1849. augusztus 16-án) ad a kor diplomáciai érintkezésének stílusában - idézem: „Elküldöm hozzád magam helyett fiamat, Sándort (a későbbi II. Sándor orosz cár), hogy olyan hírt vigyen meg neked, ami - remélem - örömet fog okozni. Görgey, akit diktátornak neveztek ki, hadseregével letette a fegyvert, és kegyelemre megadta magát neked. Adjunk hálát Istennek, kedves barátom, ezért a kedvező eredményért, adjunk hálát neki, hogy megelégette alattvalóink drága véreinek hullását, és alkalmat ad neked, hogy uralkodói jogaink legszébbikét, a helyesen értelmezett kegyelmet gyakorolhass. Ismerem szívedet, kedves barátom, tudom, hogy nem tagadod meg magadtól ezt az örömet. Kegyelmet a megtevéteknél, barátod kéri ezt számunkra...” Még ez a kérés - mert a tanács végül kéréshez vezet - sem talált meghallgatásra, és a Haynau által leveleznielt aradi vérengzés, a megtorlás, leigázás politikája, ismét útját állta az uralkodó és a magyar nép közlekedésének, egészen 1867-ig. Történelmünkben nem ritkák a szomorú tragikumot sem nélkülöző fejezetek. Ilyen az aradi tizenhárom elvakult bosszútól vezérelt kivégzése is. És, hogy ezek a hősök a fenyegető bitófa árnyékában hogyan gondolkodtak, arra legyen példa Damjanich Jánosnak a kivégzése előtti éjszakán írt imája: „Mindenség Ura! Hozzád fohászok! Te erősítettél engem a nőtől való elválás borzasztó óráiban, adj erőt továbbra is, hogy a kemény próbat: a bectelen, gyalázatos halálért erősen és férfiasan állhassam ki. Hallgass meg, ó, Legfőbb Jő, vágyteli kérésemet! Te vezettél, Atyám, a csatákban és ütközetekben - Te engedted, hogy azokat kiállhassam, és a Te védelmező karod segített némely kétes küzdelemből sértetlenül kilábolni - dicséretessék a Te nevem mindörökké! Oltalmaz meg, Mindenható, az én különben is szerencsétlen hazámat a további veszedelemtől! Hajlítsd az uralkodó szívet kegyesre a hátramaradó bajtársak iránt, és vezérelj akarátat a népek javára! Adj erőt, ó, Atyám, az én szegény Emiliámnak, hogy beválhassa nékem adott ígérteit: hogy sorsát hitének erejével fogja elviselni. Áldd meg Aradot! Áldd meg a szegény, szerencsétlenségbe süllyedt Magyarországot! Te ismered, ó, Uram, az én szívemet, és egyetlen lépésem sem ismeretlen előtted: azok szerint ítéld fölöttem kegyesen, s engedj a túlvilágon kegyes elfogadást találmom. Amen.”

Ramsay Győző

A Szent István csontereklyénéél Bécsben

A Stephansdom is őriz Szent István ereklyét. A feledés homályából hoztuk napvilágra az 1987-1988-as években. Azóta a Dóm kincstárában rejtőző ereklyét Szent István ünnepe táján a nyilvánosság is láthatja.

Ez a lehetőség fellelkesítette a Bécsben élő magyarságot, a határon túli magyarság is együtt óhajtott ünnepelni a bécsiekkel. 1996-ban mintegy 6000 hívő töltötte meg a Stephansdomot, 36 pappal, püspöki vezetéssel ünnepelték a magyar zarándokok. 2003-ban az Esztergom-Budapest-i primás, érsek - aki közben bíborosi rangot nyert, dr. Erdős Péter vezette az ünnepséget. Az ünnepségre bekapcsolódott Christoph Schönborn Bécs és Ausztria bíboros érseke mint koncelebráló főpap, s együtt mutatták be a Szent István ünnepi szentmisét!

Az idei, augusztus 28-i Szent István ünnepi istentisztelet meghívott vezetője Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök volt, aki a hegyeshalmi határátkelőnél keletkezett torlódás és több órás várakozás miatt, csak az ünnepi mise végére érkezett meg. Így a misét Vencser László, az Osztrák Püspöki Konferencia idegen nyelvű lelkipásztori szolgálatának vezetője, Cserháti Ferenc németországi püspök-kari magyar delegátussal és a többi vendéggel már korábban elkezdte. A szentmise végére befutó székesfehérvári püspök aztán elmondta ünnepi beszédét és megáldotta az oltár elé helyezett áldozati adományokat. Az ünnepségre mintegy 2000 magyar jött el, elsősorban Magyarországról, Ausztriából, a nyugati országokból, az egész Kárpát-medencéből, főleg a Felvidékről, de voltak Erdélyből és a Délvidékről is.

A bécsi Szent István ünnephez 1987-1988-tól kulturális műsor is tartozik a döntéren. Ez a műsor magyar népi szokásokat elevenít fel: aratási, szüreti, lakodalmas hagyományokat. Népi táncok, szoká-

A bécsi Stephansdom ereklyéi közé tartozik Szent István királyunk (1000-1038) művészi kivételű ereklyészekrényben őrzött csontereklyéje. Az ajándékozás éve ismeretlen; lehet, hogy Nagy Lajos királyunk (1342-1382) ajándékozta a Stephansdomnak, valószínű azonban, hogy Albert magyar király özvegye, Erzsébet - Zsigmond császár leánya - hozta ide magával, kalandos körülmények között. V. László (posthumus) meghagyta az ereklyét a bécsi káptalan birtokában. Egy francia nővér, Soeur Françoise Berchet, készítette el a jelenlegi párnát, 1848-ban. A csontereklye mai foglalatja az 1890-es évek elejéről való, Julius Hermann, a dóm művész érzékű építész tervezte. Az aranyozott bronzból készült ereklyészekrény tetején a magyar szent koronának kidolgozott mása látható. A reliquiárium 20 kg súlyú, rajta virágfüzér díszlenek. A csontereklye díszel változatlanul még 1848-ból való a felirással együtt: „De Brachio Sancti Stephani Hungariae Regis” - „Szent István, Magyarország királyának karjából”.

sok, énekek, dalok, szébbnél szebb koreográfiai feldolgozásban kerülnek bemutatásra.

Idén turisták ezrei gyönyörködtek a magyar táncok, énekes-dalos művészek előadásában, fényképeztek, filmezték a szébbnél szebb ruhákat, a népi játékok jeleneteit, s vitték magukkal a szép emlékeket Argentínától Japánig, Kanadától Dél-Afrikáig.

Hegyi György, Bécs

P. Szőke János aranymisé

Pappá szentelésének 50. évfordulója alkalmából Szőke János szalézianus atya szeptember 5-én a budapesti „Belvárosi templomban”, ünnepélyes szentmise keretében adott hálát Istennek fél évszázad papi kegyelméért (képünk). A szentmisén

részt vett sok hívő és pap, köszöntőt mondott Erdős Péter bíboros, primás, érsek, Tempfli József nagyváradi püspök és Tamás József gyulafehérvári segédpüspök, valamint Habsburg Mihály főherceg, a Mindszenty Alapítvány elnöke. Szentbeszédét mondott Osztie Zoltán, a budapesti Belvárosi templom plébánosa.

Mise elején Havasi József SDB tartományfőnök köszöntötte az ünneplő közösséget és az ünnepeltet: „Szeretettel köszöntöm Mindannyiukat. Nagy megtiszteltetés és öröm számunkra, hogy eljöttek kedves rendtársunk P. Szőke János atya aranymiséjére. Gondolom elégtételt ez számára, hisz 1954-ben Szőke atya primáciáján nem lehetett megjelenni, de még ezüstmiséjét is zárt ajtók között kellett

megtartania Budapesten. P. Szőke 60 éve lépett a szalézi rendbe és 1956-ban került kapcsolatba a magyar menekültekkel és lelki gondozásukkal. Karintiaiban összegyűjtötte a kallódó magyar gyermekeket, iskolát szervezett számukra, majd hosszú időn át Svédországban gondozta a magyarokat. Hosszú ideig Németországban a „Kirche in Not, Ostpriersternhilfe” segélyszervezetnél dolgozott, és szívén viselte a magyarországi, felvidéki, erdélyi és délvideki magyarok sorsát. Különösen az erdélyi árvízárkosultak segítette, amikor Erdélyben kegyetlen árvíz pusztított. Igen sok magyar egyházközség neki köszönheti, hogy sikerült felújítani, rendbe hozni saját templomát, plébániaépületét. Külföldről hazatérve P. Szőke a szalézi életben vesz részt, különösen a Don Bosco kiadónál fejt ki áldásos munkáját. A magyar szentek és boldogáavatások érdekében igen sokat tesz a Mindszenty Alapítvány tagjaként; ennek keretei között fáradozik Mindszenty József bíboros és sok más hitvalló boldogávatásáért. Ma megköszönjük a Jó Istennek, hogy nekünk adta őt, és egyben arra kérjük az Örök Főpapat, hogy jutalmazza meg szolgáját és áldozatos munkáját itt a földön, de legfőképpen a mennyben. A szentmiseáldozatban imádkozzunk érte!”

Az ünnepi alkalomból II. János Pál pápa áldását küldte a jubilánusra. A nyugat-európai katolikus magyarok tisztelettel és szeretettel köszöntik a jubilánst, az ÉLETÜNK korábbi főszerkesztőjét, a külföldön élő magyar katolikusok két püspökének - néhai Irányi László és később Miklósházy Attila - egykori európai megbízottját.

Cserháti Ferenc

† Pejacsevich Mária grófnő 1909. január 5. - 2004. július 10.

Az Angliai Római Katolikus Magyarok Egyesülete és a Mindszenty Ház közössége szomorú szívvel búcsúzik szeretett jövevényétől és tagjától.

Majdnem egy évszázadot átfogó, bámulatos emlékezőtehetséggel megáldott, történelmet alakító korszakokat élt meg: vagonok elvesztését, 2 világháborút, bombázást, menekülést. Testvérét és férjét Buda ostrománál 1945-ben az oroszok lölették, hátrahagyva 5 nyolc éven aluli gyermeket.

Amikor született, sem útlevele, sem igazolvány nem kellett ahhoz, hogy Európában bárhova utazhasson az, aki megengedhette magának. A háború után minden megváltozott, s a szétarabolult Európában 1956-ig neki 8 útlevele volt különböző országokból.

2000-ben 2 kötetben kiadott visszaemlékezéseiben örökölte meg hosszú életútját, tizenegy „korszakra” osztva fel életét, amelynek olvasásakor az ember úgy érzi, hogy alig lehet ennyi történést, eseményt belefűzőlni egy emberéletbe. Kitért munkáival írta naplóját, gyűjtötte össze az adatokat a családi krónikához, tele fényképpel, 4 generációt megörökítve.

Ahol megjelent, ott mindig „hasznossá vált”. A menekülés után Belgiumban 1 évig volt, 1951-ben Bécsben a Caritas Internationalis alkalmazta, a Szabad Európa Rádió-nál fordító volt 2 évig. Londonban 1958-1969 között a Catholic Women's League Relief and Refugee Committee-ben és az USEP (United States Escapee Program - mely nagy összeget juttatott arra a célra, hogy visszatartsa a menekülteket az USA-ba való bevándorlástól) vezető szerepében az 1956 után Angliába menekült 20 ezer magyar ügyeit intézte. A menekültek részére gyűjtött adományokból lakásokra, bútorokra, tanulmányokra és egyéb segélyekre osztott ki kisebb-nagyobb összegeket, a legpontosabban könyvelve minden fillért, nével, igénnel megjelölve.

Az angol Katolikus Női Liga (Catholic Women's League) révén sikerült a magyar lelkészek házat venni.

A Mindszenty Otthonban megszervezte az Erzsébet Női Ligát betegek látogatására, segítette a magyar iskola létre hozásában.

Dr. Ispánki Béla angoliai főlelkész haláláig, 27 éven át vezette irodáját, levelezett, kérelmeket intézett, kartertekezett és mindent feljegyzett. Összekötő kapocs volt Westminster és a magyar lelkész között. Ispánki Béla halála után Tüttő György kinevezett magyar lelkésznek volt a segítségével.

1974-ben Mindszenty József Bécsbe kérte bizalmas levelezéseit intézni.

1979-ben, 25 éves egyházközségi munkájáért a Szentatyai apostoli áldását és jókívánásait táviratban küldte Jean Villot bíboros államtitkár útján. A távirat szövegét, és a grófnő egyéb tevékenységéről, dr. Borovi József 2003-ban, a Szent István Társulat gondozásában megjelent „A magyar katolikusok lelki gondozása Angliában” c. könyvében lehet olvasni (315 oldal). 90-ik születésnapjára a Szentatyai személyes áldását küldte.

Pejacsevich Mária nagy és szerető családban született Budán, a várbeli Úri utcában. A horvátországi, Nasice-i családi birtok odavezetett a budapesti házukkal együtt, a család fillér nélkül maradvá szétzóródott a világ minden részében. Visszaemlékezéseinek megírásakor már csak fivérével, Márkossal maradtak ketten a testvér közül. Azonban a család összetartó ereje s több mint 130 lezámraosztója a legnagyobb szeretettel vette körül, ugyanúgy az angliai magyarság, akik felejtethetetlen hálával tartoznak e kiváló léleknek. Neki ugyan nem volt családja, de mindenkit annak tekintett.

Visszaemlékezésének végén olvashatjuk: „Beniczky nagyapám gyakran mondta: mikor megöregszel állandóan temetsz, végül magad maradsz”. „Isten tudja, meddig akar még 'itt lent' tartani. Addig is nagyon boldog vagyok örömetekben és fájdalomtokban osztozni. Mikor eljön az én időm, imádkozzok értem. Ha Isten úgy akarja, a boldog világban leszek, továbbra is szeretve mindenkit és érdeklődéssel figyelem életeketek 'itt lent', amíg ismét nem találkozunk 'ott fent'”.

Drága Mária, „Miss Mary”, a család Maju nénije, aki annyi fényt sugározott! Magadól mindenki felé, az Örök Világosság fényeskedjék Neked.

Horváth Anna, London

† P. Bozsóky Gerő Pál OFM 1922-2004

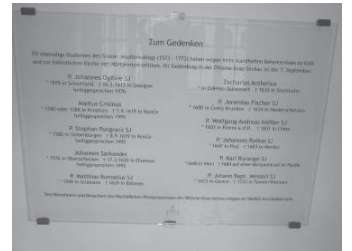
Bozsóky atya 1922. december 18-án született Alsóegresden. Itt kezdte tanulmányait a helyi katolikus elemi iskolában. Somogy megyéhez, családjá rokonságához, ökömünik meggyőződéséhez mindig szeretettel ragaszkodott. Sohasem felejtette el, hogy szülei mily nagy áldozatot hoztak, hogy tanulhasson. Korán kapcsolatba került a Mariánus-ferences rendtartománnyal. Búcsúszentlászlón járt gimnáziumba. Esztergomban érettségizett és Szombathelyen végezte el teológiai tanulmányait. Itt szentelték pappá 1946-ban.

Azokhoz a kevesekhez tartozott, akiket utolsóként, még 1948-ban, nagynehezen engedték a Sorbonne-ra tanulni, de már vissza nem mehettek, édesapja temetésére sem. Rendje német-francia-történelem szakos tanárnak szánta, de végül is újságíró és könyvtári, levéltári kutatómunka vált osztályrészévé. Párizsban lett a diákok egyetemi lelkesze, és a Francia Rádió magyar nyelvű adása egyházi műsorának szerkesztője. Ebben a minőségben tudósított a II. Vatikáni Zsinatról és Mindszenty bíborosról. Magyarul és franciául prédikált. Utolsó könyve a jeruzsálemi királyságról szól.

Magyar lelkipásztori megbízatást hivatalosan nem kapott, de hazai diákokat, turistákat mindig szívesen fogadott. Mint nélkülözhetetlen „ötödik kerék”, évtizedeken át besegített és helyettesített a párizsi Magyar Katolikus Misszióban. 2004. április 15-én Nantes-ben szolgáltotta magához az Úr.

Vértanú jezsuiták emléke Grácban

A gráci jezsuita kollégium - 1585-től egyetem - az ellenreformáció kimagasló szellemi központja volt, amelyben többek között Pázmány Péter is tanult és tanított. Volt növendékei közül tizenegyen egyház-

hűségükért életüket áldozták: Johannes Ogilvie, Markus Crisinus, Stephan Pongracz, Johannes Sarkander, Matthias Burnatius, Zacharias Antheilus, Jeremias Fischer, Wolfgang Andreas Koffler, Johannes Ratkai, Karl Borango, Johann Bapt. Messari.

Nekik állított emléket (képünkön) ez év júniusában Egon Kapellari, Grác-Seckau-i megyéspüspök. A II. János Pál pápa által szentté avatott három kassai vértanúból kétfő tanult Grácban: Pongracz István és Crisinus Kőrösi Márk.

Molnár Ottó, Párizs

† Czilchert Aurél 1918-2004

Madridban hosszabb betegség után 86 éves korában elhunyt Czilchert Aurél, minden magyar ügy lelkes támogatója. Mint tüzerfőhadnagy részt vett a második világháborúban és érdemelt ki több kitüntetést. Később a Spanyol Légiónban szolgált, majd 1955-ben, Madridban telepedett le és a Marosy Ferenc vezése alatt álló, szabad magyar érdekvételek titkára lett. Ezt a munkakört a képviselő megszűntéig, 1969 októberéig látta el. 1956-ban neki kellett volna a tervezett spanyol fegyverszállítmányt Magyarországra kísérnie. 1963 és 1975 között a Spanyol Nemzeti Rádió magyar adásánál is működött, majd a Spanyol Rádió-televízió fordítójaként 1983-ban történt nyugdíjazásáig. Munkásságáért a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjét kapta. Hamvait Pécssett helyezték nyugalomra.

Rónai Zoltán

Köszönjük, ha megújítja
az ÉLETÜNK előfizetését!

Kéziratokat kérjük lehetőleg
e-mailen küldeni: eletuenk@gmx.de

MAGYARNYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közzöljük a magyar lelkesedés telefontaszámát és címét, ahol érdeklődni lehet magyarnyelvű szentmisék helyé és ideje után. Megtalálható még a MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu/nov.html>

ANGLIA:

London: Msgr. Túttó György főlelkész, Dunstan's House, 141, Gunnersbury Avenue, GB-London W3 8LE, **Telefon/fax: 0044/20/8992 2054**

ÉSZAK-ANGLIA:

Rochdale: Magyar Egyesület székházában. 76 a/78, Milnrow Road, minden hónap második vasárnapján 15.00-kor.

Wolverhampton: St. Andrew anglikán templomban. St. Andrew Close, Hunter Street-ről, minden hónap harmadik vasárnapján 15.00-kor

Bradford: Magyar Egyesület székházában. 4, Walmer Villas, minden hónap harmadik vasárnap utáni szerdán, délelőtt 11.00 órakor.

Nottingham: Lengyel templomban. 2, Sherwood Rise, minden hónap negyedik vasárnapján 12.30-kor.

Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, **Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37**.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Hegyi György, Ungarischer Róm. Kath. Seelsorgeamt, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, **Telefon/fax: 0043/1/526 49 72**. Misézó helyek: Bécs, Mödling, Fur. Neustadt, Florisdorf, Kaiser Ebersdorf.

Pázmáneum: Msgr. Dr. Csordás Eörs, rektor, szentmise minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmannsgasse 14, **Telefon: 0043-1-317 3656**

Burgenland/Alsóőrött: Pfarramt Unterwart, Ft. Horváth János, **Telefon: 0043/ 33/527 108**

Grác: szentmise vasárnapokonként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz., Ft. Mag. Papp Tibor lelkész, Ugr. Mihály gondnok, **Tel.: 0043/316/68 35 08**;

Innsbruck: minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3., Dr. Magda Szilveszter diakónus, **T.: 0512/204 103**

Linz: Misézóhelyek: Linz, Wels. Érdekl.: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, **T.: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (Fax).**

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, vasárnap 12 órakor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135, változó dátummal. Érdeklődni: Schwarz Mária, **Telefon: 0043/662/820 139**

BELGIUM

Brüsszel: Mission Catholique Hongroise, Rue del Arbre Bénit 123, B-1050 Bruxelles/XL/**Telefon/fax: 0032/2/64 85 336**,

Liege/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumónier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, **Telefon: 0032/4/22 33 910**

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivéve. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, **Telefon/fax: 0033/1/42 08 61 70**;

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 74 rue du Grand-Roule, F-69110 Ste Foy-les-Lyon, **Telefon: 0033/4/78 501636**

NÉMETORSZÁGBAN

AUGSBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Bárány József. **Telefon: (0821)260-3987; 0049-0176/222 52 817.**

BAMBERG-EICHSHTÄTT-REGENSBURG-i Egyházmegye: Nürnbérgi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landsfut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schwaig, **Telefon: (0911) 507 57 96**

ESSEN-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg, Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fraziskaner Str. 69a, D-45139 Essen. **Telefon: (0201)28 47 40 vagy Kölnben: (0221) 23 80 60.**

FREIBURG-TRIER-SPEYER-i Egyházmegye: Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Singen, Strassbourg, Mulhouse. **Érd.**: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Schneidermühler Str. 121, D-76139 Karlsruhe. **Tel./Fax: (0721) 68 72 15**

BERLIN-i és HAMBURG-i Főegyházmegye, **Hildesheim-i és Osnabrück-i** Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. **Érd.**: Hamburgban: Ft. Rasztóvics Pál, Ungarische Katholische Mission, Holzdam 20, D-20099 Hamburg, **Tel.:** (040) 25 077 83.

KÖLN-i Főegyházmegye és **AACHEN-i** Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: **Érdeklődni:** Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theobaldgasse 96, D-50676 Köln. E-mail: ungarnzentrum@netcologne.de **Telefon:** (0221)238060. **Fax:** 0221/232120 <http://www.ungarnzentrum.de>

LIMBURG-FULDA-MAINZ-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. **Érdeklődni:** Ft. Takács

Személy és áru fuvarozás Magyarországra. Elfogadható áron, megegyezés szerint, háztól-házig. **Telefon:** D-0049-07034-62580.

FELHÍVÁS

PARTIUMI KERESZTÉNY EGYETEM NAGYVÁRAD. A magyar nyelvű felsőfokú oktatás újjáéledésének szimbóluma, nagy anyagi problémákkal küzd. A működéséhez szükséges anyagi alap biztosítására felkérünk mindenkit, szíveskedjék anyagi lehetősége szerint ehhez hozzájárulni. Adományát kérjük az alábbi bankszámlára átutalni: Fördereverein f.d. Chr. Univ. Partium e. V., 72461 Albstadt. - Bankv.: Sparkasse Zollernalb, Kto-Nr.: 33049777, BLZ 65351260. (Spendenquittung!) Köszönettel a Segélyszervezet vezetéséig.

Körmentén kertés sarokház eladó. **Tel.:** 0041-31/83 95 096.

53 éves magyar nő szívesen vállalna munkát (házvezetői, gyermekfelügyelet) Németországban, magyar, illetve német családnál. **Tel.:** 0036-28/513 925 (este).

MADEIRA SZIGETEN a főváros permén, parkosított, modern, panorámás villában, komfortos szobák főzőfülkével, fürdőszobával, a tengerparton festői környezetben, egész évben kiadók. **Ár:** napi 30,- Euró két személyre. **Tel.:** 0035-29 19 35 280.

Ruhr-vidéken élő, munkaviszonyban lévő, csinos hölgy (39 /171/68), megismerkedne káros szenvedélytől mentes, szabad férfivel, 34-44 évesig, komoly szándékkal. Fényképes választ várok. **Jejelle:** „piros rózsá”.

Budapest belvárosában, 41 m² liftes lakás igényesnek kiadó, napi 33,- Euró. **Tel.:** 0049-(0)231/53 30 725 v. 0049-(0)231/82 75 35.

Sopron belvárosában 78 m²-es lakás garázzsal igényesnek kiadó, 35,- Euró naponként. **Tel.:** 0036-99/31 69 95 v. 0036-99/31 43 68.

Családi ház eladó Budapesttől 28 km-re Piliscsén. 100 m² alapterületű, tetőtér beépítési lehetőséggel, szuterénnal, fűtött kúttal és ipari tevékenységre alkalmas műhelyekkel. Épült: 1978 és 700 m²-es telken. Irányár: 100.000,-Euró. **Tel.:** 0049-(0)2202/58 578.

Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. **Telefon:** (069) 24 79 50 21. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

MÜNCHEN-FREISING-i főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. **Érdeklődni:** Ft. Merka János, Ung. Kath. Mission, Oberföhringer Str. 40, D-81925 München. **Tel.:** (089) 982637, 982638, **FAX:** (089) 985419. **E-mail:** ukm_muenchen.de; <http://www.ungarische-mission.de>

MÜNSTER-PADERBORN-OSNABRÜCK-i Egyházmegye: Misézó helyek: Hagen, Menden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund. **Érdeklődni:** Ft. Bagossy István, Ung. Kath. Mission, Middelheld 24, D-48157 Münster-Handorf. **Telefon** (0251) 32 65 01

PASSAU-i Egyházmegye: Misézó helyek: Passau. **Érd.**: Ft. Szabó Árpád, Götzenorferstr. 5, D-94121 Salzweg, **Telefon:** (08505) 12 29.

ROTTENBURG-STUTTGART-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frömmern, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eislingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach.

Érd.: Ft. Gyurás István SJ, Ungarische Katholische Mission, Pfizerstr. 5, D - 70184 Stuttgart. **E-mail:** missio@ukgm-stgt.de v. istvan.gyuras@ukgm-stgt.de www.ukgm-stgt.de

WÜRZBURG-i Egyházmegye: Misézó helyek: Würzburg. **Érd.**: Ft. Dr. Konkscik Endre, Kardinal-Döpfner-Platz 7, D-97070 Würzburg. **Telefon:** (0931) 38 62 43

NORVÉGIA: P. Teres Ágoston SJ, Munkeudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise minden hónap első vasárnapján 14-kor a Szent József kápolnában (Akersveien 4). **Telefon/fax: 0047/22744 124**

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. **Telefon: 0039/06/684-261.** Misézó helyek: **Róma** - minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivéve júl., aug., dec.) és a Szent Péter bazilika Magyarok Nagyszónya kápolnájában minden kedden 7.45-kor. **Milano** - minden hó első vasárnapján 10.30-kor, S. Maria della Sanita (Via Durini, kivéve jan., júl., aug., szept.). Magyar misék helye: Firenze, Bologna, Padova, Torino, Palermo, Perugia, Catania.

SVÁJC

Zürich: Ft. Vizaier Ferenc, Róm. Katholische Ungarmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, **Tel.:** 0041/1/36 23 303

Bern: Róm. Kath. Ungarmission, Pf. 7717, CH-3000 Bern, **Tel.:** 0041/61/381 54 45 (Base)

Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. **Telefon: 00 41/22/7910458**;

Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. **Telefon: 00 41/21/6478 678**;

Fribourg: Szentmise minden hó utolsó vasárnapján 10.30-kor, az Orsolyiták templomában, (rue de Lausanne). **Lelkész:** Ft. Popa Péter, **Telefon: 0041/26/534 06 72** □

HIRDETÉSEK

Magyar nyugdíjas hölgyek D-Németo.-ban v. Ausztriában házvetői munkát vállalnak, magyarul tudó hölgy (úr), házaspárnal ottlakással. **Tel.:** 0036-20/581 32 24.

Noémi, 37 éves, független, 2 éves fiával komoly szándékkal, egy megértő társat keres. Nagyon szeret festeni. **Jejelle:** „tavasszal”.

43 éves férfi (180/90) vagyok. Dél-Németországban Stuttgart környékén élek. Családot szeretnék alapítani. Keresem azt a magyar ajkú hölgyet, aki szintén családra vágyik. **Jejelle:** „élelele!”.

Kelet-Bajorországban élő magyar férfi (52/172/80), hozzáillő társat keres (41-46) házasság céljából. **Tel.:** 09474/95 15 30.

Középkori ápolónő, magyar családnál betegápolást, illetve házimunkába való beegést vállal. **Tel.:** 0036-1/222 46 73.

Oroslán jégében született nő vagyok. Öszinte szándékkal józanéletű és vidám örömbert keresek 59 és 63 év között, München és Augsburg környékén, akivel együtt jövőmet tervezhetem. Töltsek az előttünk álló éveket harmoniában és szeretetben. **Jejelle:** „ószirósák”.

Alapfokú német nyelvtudással bejárónő v. gondozói állást keresek. Rankits Istvánné, Frankol L. u. 20., H-7334 Szalatnak.

Megbízható középkori hölgy, házvezetést, felügyeletet vállalna ottlakással. **Tel.:** 0036-84/316 250 v. 0036-20/932 1668.

Németországban élő, kedves, csinos, öszinte és jóindulatú, barna, magas (1,63-1,72 m), nemdohányzó, magyar hölgyet keresek 47-55-évek között, komoly szándékkal. En 62 éves (1,81 m, 85 kg), sportos kitaláló, ND/Ni, mely érzelmű szeretetet adni és kívülről akadémius. Egészletes levelet várok. **Jejelle:** „A szerelem kortalan”.

Vallásos 57 éves úr, 180 magas, nem dohányzó, fiatalos, szeretne egy karcsú hölgyet megismerkedni. **Jejelle:** „Berlin”.

A római Szent István Ház egész évben szeretettel várja az Örök Városba a szervezett zarándokcsoportokat és az egyéni turistákat, 1-5 személyes, fűrdőszobás szobákkal, nagyon kedvező áron.

www.szih-roma.com

Via del Casaleto, 481, I-00151 ROMA
Tel.: 0039-06/6574 2834.
Fax: 0039-06/6574 5959, szihi@tiscali.it

„Kereszt és korona” filmek magyarul vagy németül a bajor-magyar kapcsolatokról 1100 éves történetéről, DVD, VHS, 2x 45 perc. **Ár:** 30,00 Euró + portó, megrendelhető: aravasz@web.de és fax: 0049-89-81 88 76 59.

Református istentiszteletek Münchenben: Reisinger Str. 11 (Sendlinger Tor) minden hó 1. 3. 5. vasárnap 16 óra, minden 2. és 4. vasárnap de. 11 órakor. **Tel.:** 089-601 13 35, www.reformatus-muenchen.de

EUROPÁL, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

AZ ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük helyi terjesztőinkkel (miszióinkkal) rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az „ÉLETÜNK” müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

HIRDESZEN AZ ÉLETÜNKBEN

Apró-, házassági-, általános hirdetések betűnként: 0,10 Euró „Jejelle” - postaköltség 5,00 Újleti-, nyereséges hirdetés betűnként 0,20 Nagybetűs sorok betűnként 0,40 Egyszerű, 1 „pontos” keret 10,00 Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese. Külön kivánásokokat esetenként árazunk.

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %, - hatszori hirdetésnél 20 %, - ill. egészévi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

A hirdetések befizetésének határideje legkésőbb a hó 10-ig!

Hirdetéseket csak a hirdetési díj befizetése után közölünk!

A hirdetések szövegéért, stílusáért a szerkesztőség nem felel!

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

Párizs

Az örök hazába költözték: M. VIOLA Francois: Párizs, 2004. 01. 01. M. DOBRY István: Budapest, 2004. 04. 15. Pere BOZSÓKY Gerő Pál OFM: Nantes, 2004. 04. 19.; Soeur LETICIA- FEKETE Barbara: Saint Pierre L'eglise, 2004. 04. 24. Dr. SZANTAY Lajosné, Weiss Irmagard: Belgium, 2004. 05. 20.; M. PIERRON Gabriel: Pierrefitte sur Seine, 2004. 06. 05. M. STARK Ferenc: Párizs, 2004. 06. 19. M. RUDAS István: Boussy Saint Antoine, 2004. 06. 29.; M. JUHÁSZ Gyula: Hópital Pantin, 2004. 06.; M. NÉMETH István: Arnouville les Gonesse, 2004. 07. 06.

Adj. Uram, örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik!

† Blazovich Ágoston OSB 1921-2004

Blazovich Ferenc 1921. január 29-én született Répcesarudon (Frankenau). A frankenau horvát-német elemi iskola elvégzése után a béncés gimnáziumban érettségizett Köszegen, majd miután belépett a béncés rendbe, elvégezte a teológiai főiskolát Pannonhalmán. A budapesti egyetemen matematikából és fizikából tanár oklevelet szerzett (1947), majd a bécsi egyetem filozófiai fakultásán szociológiából doktorált (1953). 1942-ben egyszerű, majd 1945-ben örök fogadalmat tett a pannonhalmi béncés rendben. Dr. Mészly Antal, esztergomi segédpüspök szentelte pappá 1946. június 15-én Pannonhalmán.

Pappaszéntelése után Csepelen volt tanár (1946-48), 1948 őszén hittanár lett Sopronban. 1949-től a burgenlandi horvátok lelkesítéséért Bécsben, s ugyanakkor a burgenlandi Szeminárium prefekusa is. 1970-ben kinevezték vicerekortnának, amely tisztséget egészen haláláig viselt. 1974-től 20 éven át a Nyugat-Európában élő magyar béncések előjárója is volt. Az Eisenstadti Egyházmegye szolgálatában először püspöki tanácsos (1968), majd tisztelhetbi szentszéki tanácsos (1986) címet kapott munkásságának elismeréseképpen Stefan László püspöktől.

Bécsben halt meg 2004. május 10-én, 84 éves korában, 64 évi szerzetesi és 58 évi papi élet után.

Miklós háty Áttila

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 - 80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
Email: eluetuenk@gmx.de

Feladás kiadó: a Magyar Katolikus Delegatura Főszerkesztő: Dr. Cserháti Ferenc A szerkesztőbizottság tagjai: Dr. Frank Miklós, Ramsay Győző, Szamosi József (olvasó- és tárdelőszerkesztő) és Vincze András.

Redaktion und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Chefredakteur: Dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eluetuenk@gmx.de

Abonement für ein Jahr: 15,— Euro
11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,—

ELŐFIZETÉS:

Az életünket a helyi magyar lelkesek terjesztik, ok küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúrra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot.

1 példány ára: 1.50 Euró
Előfizetési ár egy évre 15,—Euró
Tengerentúrra US\$ 50,—

BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK”.
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 - BLZ 700 100 80

Erscheint 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBE-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheid 11,
82255 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHEIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLEKLÉLTÜNK.